859.0-1
M11

O CARTE PENTRU O SEARĂ

ALEXANDRU MACEDONSKI

NĂLUCA UNEI NOPȚI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
V A S L U I
Nr. inv. 331777

București • Chișinău
LITERA INTERNAȚIONAL

Colecţie iniţiată şi coordonată de Anatol Vidraşcu şi Marin Vidraşcu
Concepţia grafică a colecţiei şi coperta: Vladimir Zmeev

Editura „Litera Internaţional"
O. P. 61; C.P. 21, sector 1, Bucureşti, România
tel./fax (021) 3303502; e-mail: info@litera.ro

Grupul Editorial „Litera"
str. B. P. Hasdeu nr. 2, mun. Chişinău, MD-2005, Republica Moldova
tel./fax +(3732) 292 932, 294 110, fax 294 061;
e-mail: litera@litera-publishing.com

Difuzare:

S.C. David D.V.Comprod SRL
O. P. 61; C. P. 21, sector 1, Bucureşti, România
tel./fax +(021) 3206009

Prezenta ediţie a apărut în anul 2003 în versiune tipărită
şi electronică la Editura „Litera Internaţional"
şi Grupul Editorial „Litera".
Toate drepturile rezervate.

Editori: *Anatol şi Marin Vidraşcu*
Lector: *Tudor Palladi*
Tehnoredactare: *Olesea Paşa*

Tiparul executat la Tipografia Centrală din Chişinău
Comanda nr. 1068

CZU 821.135.1-1
M 11

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii
Macedonski, Alexandru
Năluca unei nopţi: Versuri/ Alexandru Macedonski; (col. „O carte pentru o seară", nr. 4, col. iniţ. şi coord. Anatol şi Marin Vidraşcu; conc. gr. a col. şi coperta/ Vladimir Zmeev) — B.: Litera Int., Ch.: Litera, 2003 (Tipografia Centrală). — 104 (p.)
ISBN 973-7916-86-7 — ISBN 9975-74-593-8
821.135.1-1

ISBN 973-7916-86-7
ISBN 9975-74-593-8

© LITERA INTERNAŢIONAL, 2003
© LITERA, 2003

Prin selbea-ntunecoasă

Îmi place, către seară, prin selbea-ntunecoasă,
Să șed lângă un arbor, să cânt și să privesc!
S-ascult a filomelei cântare-armonioasă,
Ș-a celorlalte paseri concertul ingeresc!

S-aud murmurul dulce al apei cristaline,
Ce printre flori și iarbă se scurge-ncetișor;
Să văd razele lunii plăcute, ș-argentine,
Venind să se reflecte în micul râușor;

Să-mi văd deasupra frunții plutind strălucitoare
A stelelor lumine, ici-colo peste cer,
Și-n juru-mi umbra nopții așa de-ncântătoare,
Ce-n lume răspândește tăcere și mister.

Atuncea cât îmi place să-mi uit d-această viață!
Chiar rătăcind prin selbe să-mi uit că eu respir!
Iar numai câteodată din creieri-mi pe față
Să se reflecte încă vrun dulce suvenir!

Și astfel să trec noaptea prin selbea-ntunecoasă,
Nutrindu-mă cu aerul îmbălsămit de flori,
Să-mi uit prezenta viață, atât de dureroasă,
Căci eu o voi relua-o în revărsat de zori!

Noaptea de aprilie

Mai ţii oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment! Şi-n el o viaţă de un secol am trăit!
Pentru tine ce-am fost însă? Tot ce-ai fost şi pentru mine.
Un capriciu de o clipă pe-ale inimii ruine!
Iată tot. Fără-ndoială, noaptea, c-o vei fi uitat
Şi te miri de întrebare precum însumi sunt mirat;
Unul ş-altul, de atuncea, multe nopţi avem de-acele
Ca să ne-amintim de toate, este foarte-adevărat!
Dar secretul întrebării, cunoscut inimii mele,
Nu e-al meu să-l dau pe faţă, şi-ţi rămâne a ghici
Pentru ce aceste vorbe vin pe buze-a-mi rătăci:
„Mai ţii oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment!... Şi-n el o viaţă de un secol am trăit!“

Eram tineri deopotrivă, visători ca Poezia,
Graţioşi ca Tinereţea, dulci ca două sărutări
Care-aprind pe buze rumeni ale dragostei-mbătări!
Tu în arte, eu în versuri, ne-ncepuserăm solia,
Viitoru-n faţa noastră surâdea, şi între noi
Sta capriciul molatic; iar deschis pentru-amândoi
Se afla Musset pe masă. Mai ţii minte, spune-mi, oare,
Frazele armonioase din poema-ncântătoare,
Când perdelele alcovei tresăreau? Când Rolla, mut,
În beţia cea din urmă sta cu sufletul pierdut!
Marion, pe-ale lui braţe, o copilă! cumpărată
Pe preţ d-aur, de la mă-sa, se zbătea nevinovată!...
O! De ce n-am fost ca Rolla şi ca el să fi făcut
A-mi fi noaptea cea din urmă noaptea ce-am păstrat în minte?...
Câte suferinţe astfel nu mi-aş fi cruţat, şi cât
N-aş dormi acum de bine printre mutele morminte,
Unde scapi de scârba lumii şi de-al traiului urât!

Spune-mi, draga mea... Mă iartă că era să-ți zic pe nume!...
Poți să fii cu o femeie, dar de ești un om de lume,
Trebuie după aceea, doamnă, ca să-i zici, și eu,
Care fac din lume parte, ca un om cu manieră,
Pot să sar pe ici, pe colo, câte-un gard din drumul meu...
Însăși le-ai sărit adesea... Să sar însă-o barieră...
Nu e-n gustul dumitale și nu poate fi-ntr-al meu!...
Doamna mea, dar. Mai ții minte?... Eu nu uit nimic... Încât
Focul ce ardea în sobă parcă-l văd. Tușeai p-atunce
Și credeai că Moartea, grabnic, are-n groapă să te-arunce:
Ea luă amorul nostru și se mulțumi pe-atât!
Este-adevărat, desigur: Nu făcusem jurăminte
Ca să ne iubim o viață cum se face-obicinuit!
Un capriciu de o noapte are altfel de cuvinte
Și, cu toate-aceste, o clipă cât un secol ne-am iubit!
Luna nu era în ceruri ca s-o am de mărturie,
Și-nchizându-și somnoroase ochii lor pătrunzători,
Stelele nenumărate de pe bolta azurie
Dormeau duse prin văzduhuri sub o grea manta de nori!
Ușa chiar era-ncuiată. Iar pe ulița deșeartă
Câțiva nătărăi de frunte se luaseră la ceartă,
Atrăgând de la fereastră pe un curios gardist,
Care, strâns la cataramă, în mundiru-i de cazarmă,
Dup-o lungă sărutare, auzise-n casă larmă...
Precum vezi, n-am nici un martor, și e lucru foarte trist!...
Lemnele trosneau sub flăcări și se-ncovoiau în două,
Însă în cenușă mută de atunci s-au prefăcut,
Că de-ar ști ca să vorbească revenind la viața nouă,
Multe-ar mai putea să spună ele, care ne-au văzut!

A! de n-ai uita nimica din momentele trecute,
Dacă noaptea de aprile ți-a rămas în suvenir,
Vino, vom sorbi din cupa fericirilor pierdute.
Zilele vor curge line după-al nopților delir!
Sunt atât de tânăr încă, inima mi-e-atât de plină,

Buzele-mi şoptind un nume după dragoste suspină!
E ciudat, fără-ndoială, — că sunt ani întregi de zile —
Să-mi reamintesc de-o noapte printre nopţile de-aprile,
Şi cu gândul dus la tine, visător, să mă trezesc
Cu o patimă în suflet şi în inimă c-un nume
Ca să-mi fluture pe buze şi să-mi spuie că iubesc!
E ciudat, şi n-am ce zice, dar ciudat aşa cum este,
Face parte integrantă din a dragostei poveste:
Inima este-o enigmă şi iubirea un mister;
Le urmez, şi iată totul: să le înţeleg nu cer!
De e scris însă departe unde te-afli-acuma, doamnă,
Să uiţi nopţile de-aprile pentru nopţile de toamnă
Şi să râzi de-aceste versuri ale sufletului meu,
Uită-le, dar lasă-mi dreptul ca să nu le uit şi eu,
Şi să-mi zic ca mângâiere pentr-o patimă adâncă:
„Mai ţii oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?
O mai ţii tu minte încă?...
Într-o clipă trecătoare cât un secol am trăit!“

Noaptea de septembrie

(La muză)

Atunci când după zile de lungă așteptare
Îmi apăruși deodată zâmbind, sufletul meu,
Crezui că ești un înger, de pace și scăpare,
Trimis să mă rentoarcă la bunul Dumnezeu.

Tu nu erai un înger, cerească nălucire,
Dar cugetu-mi atuncea la pace se-nvoi...
Ți-am dat a mea junie, mi-ai dat a ta iubire
Și sceptícul îndată de cer nu se-ndoi!

Mi-ai zis: Poetul are o misiune sfântă...
El trebuie să creadă și n-am mai cercetat.
Poetul e o harpă: nu cugetă, ci cântă
Chiar el nu se-nțelege, dar este ascultat!

Prin lumile luminii se-ntraripă să zboare
Și-n urma sa deșiră frumoși mărgăritari,
Pământu-n depărtare îl lasă sub picioare
Și-mbrățișează totul cu aripile-i mari!

Și m-am suit atuncea în cerurile mute,
Și cerurile mute atuncea mi-au vorbit,
Eternul în tot locul vibra pe întrecute,
Iubită nălucire, de ce m-ai părăsit?

În sufletu-mi de tânăr era-ntuneric mare,
Eram ca și o barcă lipsită de cârmaci,
VenișI, făcuși lumină! Suflași, și c-o suflare
Făcuși să-ntindă pânze vâslașul nedibaci!

Prin funii, făcuşi vântul să treacă-n armonie,
Şi fiecare notă zbura pe câte-un val,
Priveam... şi fermecată, cereasca Poezie
Îmi surâdea voioasă şezând pe-un verde mal!

În jurul bărcii mele, un stol de nereide
Venea ca să se joace cu părul răurând,
Aş fi putut chiar cerul atuncea a-l desfide,
Cu cerul eram însă, şi cerul mi-era blând!

Zâmbeam la orice rază venea să mă mângâie,
Eram senin şi vesel şi Orient şi-Apus,
Şi sufletu-mi întocmai ca fumul de tămâie
Pe-o notă de-armonie se ridica în sus!

Furtuna de atuncea gemu trecând pe mare,
Catartele de trăsnet cu zgomot s-au zdrobit...
În voia soartei mele lovind cu nendurare,
Cerească nălucire, de ce m-ai părăsit?

M-a dus desigur vântul la maluri şi pe mine,
Dar inima din pieptu-mi de stânci s-a sfâşiat,
Şi nu mai cred acuma în rău, şi nici în bine...
În portul disperării furtuna m-a băgat!

În lume de-am fost, însă, ursit de-o crudă soartă,
Să am sfârşitu-acesta, de-aş face orişice,
Mai bine-ar fi fost poate să-mi laşi simţirea moartă...
Când poţi vorbi cu vorba, cu inima de ce?

Ai dat tu oare viaţă la inima-mi copilă
Spre a putea mai bine să sufere-ntr-o zi,
La nimenea să n-afle nici crezământ, nici milă,
Şi-n van de suferinţe să-ncerc a o păzi?

I-ai dat tu oare viață, dintr-însa spre a face
Femeia cea de uliți ce n-are vrun secret,
Prostituata vilă, ce plânge pentru-a place,
Bacanta despletită l-al traiului banchet?

Și facla unor gânduri atâta de funebre,
Pe loc ce se aprinse de ce să n-o fi stins?
Căci lacrimile-aceste, de-ar rămânea celebre,
Și tot era mai bine în groapa rece-ntins!

Încai de-aveam pe lume vreo altfel de menire,
Încai de-aș putea zice și eu că am trăit!
Dar nu; n-am trăit încă, și-n scurta-mi viețuire,
Abia mi-e dat a zice, atâta: „Am iubit!"

O! Muză, vezi acuma cum viața mă doboară!
O! Muză, ai fost crudă favoarea ta să-mi dai!
Ai zâmbet de sirenă și sărutări ce-omoară,
Pe când, nici imortale de-ajuns, pentru morți n-ai.

Noaptea de iunie

Musset a cugetat-o sorbind a ei răcoare
Şi stelele de aur din cerul luminos,
Şi tainica natură în falnica-i splendoare,
Şi tot ce se-ntrevede în haos, sus şi jos,
Şi tot ce este-n suflet ca sfântă inspirare,
Şi tot ce este-n creier ca vis sau cugetare,
Şi tot ce este-n inimi ca patimi ori simţiri,
Pe când, pe rând, veniră cu dulci însufleţiri
S-alunece pe harpă-i, încet, ca o suflare
Ce-mprăştie prin aer parfum de trandafiri;
Musset a cugetat-o, dar el n-a scris-o. Oare
Voi-va astăzi Muza din ceruri să coboare,
În mantia-i eternă de aur şi de-azur,
Şi tocmai de la Sena, ce curge maiestoasă,
La Dâmboviţa noastră, îngustă şi tinoasă,
Să facă să revibre divinul ei murmur?

Şi noi avem desigur un cer curat şi-albastru
Şi inime voioase şi inime-n dezastru,
Şi noi avem în aer parfum şi melodii;
Avem pe Heliade; Alecsandri, un astru;
Avem Bolintinenii cu sfinte rapsodii;
Avem Depărăţenii, precum şi Franţa soră,
Avut-atâtea genii apuse-n auroră,
Dar ce n-avem, desigur, sunt suflete să salte,
Sunt limbi ca să vorbească cu vocile înalte,
De-aceia care cântă şi mor necunoscuţi,
Pierduţi pentru-omenire şi ţara lor, pierduţi!

A! Tu plângeai amarnic, poete al durerii,
Atunci când a ta voce invidii provoca,
Dar tu aveai cu tine lăstarele puterii,
Căci mândra tinerime mereu te invoca.
Cu tine n-aveai tronul, indiferent la toate;
Un Ludovic cel mare în Franța nu domnea;
Dar tu aveai aceea ce nimeni n-are poate:
Amici care să plângă când sufletu-ți plângea!
Femeia răspunsese la sacra ta iubire,
Bărbatul răspunsese la amicia ta,
Și cântecele tale zburau la nemurire,
Și nimeni nu le uită și nu le va uita!

Tu n-ai murit de foame în trista ta cădere,
Și n-ai văzut în lacrimi pe mumă-ta-n durere,
Prin cântecele tale născuși neatârnat,
Și Muza ta duioasă poet te-a consacrat,
Dar ea totdeodată nu zise: „Mergi, poete,
Să fii numai ca martor l-a zilelor banchete
Și-o viață dureroasă în lume să târăști"...
Iar când voia să fie de lauri coronată,
În taină să se-ncline pe fruntea-ți inspirată,
Puteai în candelabre s-aprinzi ca s-o primești,
Făclii nenumărate, sub care să păleşti,
Cu tâmpla rezemată de mâini, o-ntreagă noapte,
Și până despre ziuă s-asculți ale ei șoapte,
Ș-apoi s-adormi de somnul ființelor cerești!

Puteai, după voință, s-alergi în lumea mare,
Veneția să-ți cânte o dulce inspirare,
Prin sălile dogale voios să rătăcești,
Să zbori până la Lido în neagra ta gondolă,
Cu fruntea luminată de-o sfântă-aureolă,
Și plin de o iubire eternă, să iubești!

Să-ţi pierzi orice iluzii, ş-amorul să-ţi rămâie
Spre cer ca să se-nalţe ca fumul de tămâie,
Şi-n nopţi melodioase de august ori de mai,
Nou înger, pe-aripi late, să zbori până la rai!

Puteai lângă Rachela, cu inimă deşartă,
Dar nobilă prin suflet şi nobilă prin artă,
Să uiţi a ta durere şi vocea să-i asculţi,
Şi mult mai sus de secol, râzând de calomnie,
Să te ridici deodată pe braţe de adulţi,
Vărsând în a ta urmă torente de-armonie,
La care să se-nchine duşmanii cât de mulţi!
Puteai, râzând de versuri la front aliniate,
Să ţeşi o nouă pânză de rime zdruncinate,
Şi-ntr-însa să amesteci real cu ideal,
Făcând pe a ta Muză în clipă să creeze
Taverna-n care vinul să curgă ca un val,
Alături cu palatul în care să viseze
În mijlocul orgiei vrun nou Sardanapal!

Pe Malibran, în care vibra melodioasă,
A îngerilor voce din doma radioasă,
Puteai s-o faci celebră, cântând pe-al ei mormânt,
Şi-n Rolla, de la ceruri, să cazi pân' la pământ,
Iar fata să-şi deşire cu mâna ei roz-albă
Monedele de aur cuprinse într-o salbă,
Şi dându-le lui Rolla, acelui desfrânat,
Să-i zică: „Ia-le, du-te, şi joacă-le, căci poate,
Norocul să se schimbe precum se schimbă toate!"
Dar Rolla să-şi golească paharu-nveninat,
Să-şi dea a lui suflare cu ziua ce se-ngână,
Şi înger, ca şi demon, prin nume să rămână!

Sublim poet, ca mine tu n-ai trăit în lume,
Să simţi indiferenţa cum vine să sugrume

Din inimile noastre, cerescul simțământ,
Ce sparge închisoarea-i de humă, ca să zboare
Spre tot ce este rază, scântei, parfum, splendoare,
Spre tot ce te ridică în cer de pe pământ!
Ai suferit, desigur, dar niciodată încă,
Oriunde te conduse destinul tău incert,
Tu n-ai murit de foame, ca palidul Gilbert,
Și patria-ți, — ingrată fiind, — ți-a zis: „Mănâncă!"
Cântași cu toate-acestea un imn de-amărăciune,
Sarcasmele rânjinde pe buze-ți se-ntâlnesc,
Dar spune-mi oare-atuncea, izvor de goliciune,
Ce trebuie să facă acei ce flămânzesc?
Când iunie surâde cu nopțile-nstelate,
Să cânte sau să moară, când tu și n-ai cântat?
Să plângă, sau să râdă, cu buze descleștate,
Când ție, și condeiul din mână ți-a picat?
Să cânte?... Pentru cine?... Să moară?... Pentru cine?...
Și cine știe, oare, în moarte de e bine?...
Să plângă?... Însă plânsul provoacă râsul azi...
Pe cât ai să verși lacrimi, pe-atâta ai să cazi!
Să râdă?... Dar tot omul o rană are-ntr-însul...
Să râdă însă! Râsul provoacă singur plânsul!

Vioristul

Nu l-aţi cunoscut! Prin lume a trecut ca o nălucă,
Înclinat pe-a sa vioară cu un dor nespus de ducă!...
Într-o noapte viforoasă sub fereastră-i m-am oprit,
De-armonii cereşti răpit,
Şi zărindu-i chipul palid la lumina unei lampe,
Chipul îmi aduse-aminte serafimi din biblici stampe,
Ş-ascultai zburând prin vifor cântecu-i expirător,
Ca un freamăt lung de aripi dintr-al îngerilor zbor;

M-atrăgea o simpatie tainică spre a-l cunoaşte,
Şi păstrându-i amintirea printre alte scumpe moaşte,
Întâmplarea vru odată să cunosc pe vioristi,
Să-i strâng mâna de artist!
Se plângea adeseaoare c-a născut strein pe lume:
Fruntea sa nu se-nclinase pe-albul sân al unei mume!
Muma sa era vioara şi amanta sa, tot ea,
Pe-amândouă prin arcuşu-i le plângea şi se plângea!

Dorul ca să aibi o mumă trebuie să fie mare
Dacă locul să i-l ţie însăşi arta nu e-n stare.
Într-o zi pe-a sa vioară îl găsiră mort; mereu
Cât l-am plâns ştiu numai eu,
Şi pe piatra funerară, după ultima-i voinţă,
S-a înscris: „E trist în lume ca să n-aibi nici o fiinţă,
Nici un suflet să-ţi asculte cântecul expirător,
Nici un freamăt lin de aripi dintr-al îngerilor zbor!“

Calul arabului

Arabul căzuse în aspră robie,
Mușchioasele-i brațe legate era...
El n-o să-și mai vadă nici cort, nici soție,
Nici larga pustie
Ce-n veci treiera!

Și turcii-l vor duce cu dânșii-n cetate,
Și sclav ca să fie va fi destinat,
Și până ce-n piept-u-i un suflet va bate,
De-un dor ce abate
Va fi dominat!

Iar calul său falnic, ușoară nălucă,
Ce-n fugă se-ntrece cu paserea-n zbor,
Și ce, la săgeată, — nainte apucă, —
În dar o să-l ducă
Sultanului lor!

L-această gândire, de lacrimi păraie
Revarsă-a lor undă pe negru-i obraz!...
Toți dorm; numai luna pluteşte bălaie,
Scăldată-n văpaie
Pe-un nor de atlaz!

Lumina-l ajută și calu-și zărește,
Dar trist, la o parte, ședea priponit,
Cu ochiul său negru părea că-i vorbește,
Părea că-l jelește
În dor adâncit!

Arabul atuncea, pătruns de simţire,
Pe brânci se târăşte s-ajungă la el;
Mişcat de-o înaltă şi dulce gândire,
Spre-a lui mântuire
Lucrează cu zel!

Cu dinţii apucă priponul cel tare,
Îl muşcă, îl roade şi-l rupe,-n sfârşit:
Deschisă îi este pustia cea mare,
Cu albă cărare,
Cu sân împietrit!

Dar calul atuncea, de brânele-i late,
Cu gura-l ridică, mişcat de-al său dor;
Prin noapte, cu dânsul, fantastic străbate,
Nimic nu-l abate
Din falnicu-i zbor.

Şi-n tropotul mare, trei zile goneşte,
Când, iată că-n zare albeşte un cort,
Arabul e-n viaţă, şi calul soseşte,
Dar vai, când s-opreşte,
S-abate jos mort!

Focul sacru...

Dacă primăvara vine, toți încep a lor cântare
Prin a ne vorbi de rouă și de-a vântului suflare,
Sau punând privighetoarea ca să cânte-ntr-un dafin,
O rimează foarte lesne c-un melodios suspin;
Fluturii vin mai la urmă, legănați pe aripioare;
Văile sunt însmălțate, câmpurile,-ncântătoare;
Vântul cu dulceață suflă, paserile ciripesc:
Mii de șoapte, mii de cânturi, mii de flori ce-mbălsămesc!...
Pretutindeni sunt parfume, crini suavi sau roze dalbe,
Vorbă ce-a fost născocită ca o rimă pentru albe,
Și spre culme-a poeziei, ne vorbesc de câte-un dor,
Ca să bată astfel câmpii puțintel și în amor!
Dacă vine apoi seara, dânșii scot ca din cutie
Stelele nenumărate, plus o lună argintie,
Plus un cer senin, și-n fine, un zefir armonios
Îngânându-și a lui voce cu pârâul tânguios!
Iarbă verde! Aer dulce! Cer senin! Biată natură,
Iată tot ce văd în tine! Focul sacru nu se fură!

Valţul rozelor

Pe verdea margine de şanţ
Creştea măceşul singuratic,
Dar vântul serii nebunatic
Pofti-ntr-o zi pe flori la danţ.
Întâi pătrunse printre foi,
Şi le vorbi cu voce lină,
De dorul lui le spuse-apoi,
Şi suspină — cum se suspină...

Şi suspină — cum se suspină...

Albeaţa lor de trandafiri,
Zâmbind prin roua primăverii,
La mângâierile-adierii
A tresărit cu dulci simţiri.
Păreau năluci de carnaval
Cum se mişcau catifelate,
Gătite toate-n rochi de bal,
De vântul serii sărutate,

De vântul serii sărutate.

Scăldate-n razele de sus,
Muiate în argintul lunii,
S-au dat în braţele minciunii,
Şi rând pe rând în vânt s-au dus.
Iar vântul dulce le şoptea,
Luându-le pe fiecare,
Ş-un valţ nebun se învârtea,
Un valţ — din ce în ce mai tare,

Un valţ — din ce în ce mai tare.

Excelsior

Sub luna plină,
Cu farmecul ce-n jos se lasă,
Oricare coperiș de casă
E baltă de lumină.

Albastra noapte
E toată ploaie argintie,
Un vis de-naltă poezie,
De cântec și de șoapte.

Din lumi astrale
Magia înfășurătoare
Cuprinde în a ei splendoare
A plângerilor vale.

Sub pulberi de aur,
Sub stele, flori scânteietoare,
Ce griji pot fi predomnitoare,
Și ce destin, balaur?

O! cer, natură,
O! Dumnezeu, mister albastru,
M-ai ridicat peste dezastru,
Peste blestem și ură.

Cu morţii

Cu viii nu mai am de-a face
De mult,
Şi foarte des, când totul tace,
Chemând pe morţi, ce dorm în pace,
I-ascult.

Din gropi ei vin şi mă-nconjoară,
Ei vin,
Când liliacu-n noapte zboară,
Când dealu-n umbră se-nfăşoară
Deplin.

Din lumea lor necunoscută,
Răsar,
Şi când şoptesc cu voce mută
Poema cea nepricepută
Tresar.

Îi simt pe loc ce au să vie,
Căci sunt
Ca un parfum de veşnicie
Sau ca o floare albăstrie
În vânt.

Pe zidul alb de la odaie,
Urcând,
Zăresc uşoara lor văpaie
Verzuie, oacheşă, bălaie,
Pe rând.

Cu totul osebiți de lume,
Ușori,
Dorinți, nici griji n-au să-i consume,
Suavi ca niște dulci parfume
De flori.

Sunt din atome nevăzute
Țesuți,
Ș-amestecați pe întrecute,
Resimt plăceri necunoscute,
Tăcuți.

Iubind simțirea ce mă poartă
Spre ei,
Sunt însetat de-aceeași soartă,
Căci nu se află-n lumea moartă
Mișei.

O! morți frumoși, veniți întruna...
Cu voi
Nu vine ura, nici minciuna
Să răscolească iar furtuna
Din noi.

Vis de mai

Spre munți să merg,
În zbor alerg
Cu gândul,
Și trec prin văi,
Pe tainici căi,
De-a rândul.

Prin râpe-adânci,
Pe nalte stânci,
Prin sate,
Degrab' zidesc
Să locuiesc
Palate.

Dar tot cu zor
Le și dobor,
Și-n urmă,
Ca Stan ori Bran,
Mă fac cioban
De turmă.

Iar sub alun
M-apuc să sun
Din bucium.
Înalții munți,
Din tălpi, la frunți,
Îi zbucium.

Îndrăgostesc
De-nnebunesc

Pe Rada,
Iar flori, panglici,
I-aduc de-aici
Cu lada.

Întinerit
Mă văd, uimit,
În ciuturi:
Am păr bălai,
E zi de mai,
Sunt fluturi.

Adese iar
Un armăsar,
În pripă,
Mi-aleg pe plac,
Și-n pulpe-l fac
De țipă.

Iar când pe cer
S-aprind și pier
Rubine,
Să fugă-l las,
Fără popas,
Cu mine.
Căci să tot zbor
Un tainic dor
M-apucă,
Neîncetat,
Uitând, uitat,
Nălucă.

Noaptea de noiembrie

To die is landing on some silent shore
Where billows never beat, not tempests roar.
GARTH

Deunăzi către ziuă visasem că murisem...
Zăceam sub crini şi roze, suflare nu aveam,
Şi mumă, fraţi, prieteni, şi toţi pe câţi iubisem,
Cuprinşi de-o jale-adâncă plângându-mă-i vedeam.
Intrau în curte cioclii cu faţa uscăţivă;...
Călări intrau în treapăt şi doi sau trei ostaşi;...
Veneau la urmă popii, ca buturii de graşi,
Cu pântece rotunde umflate de colivă.
În albe sovonite sub flori de lămâiţe,
Vin fete-nchiriate să-mi ţină de panglici;
Apoi o-ntreagă ciurdă de-orbeţi şi de leliţe...
Pomană când se face, se află şi calici!
Dar muzica e gata şi popii s-află gata,
Şi toţi vor să mă ducă mai iute lângă tata
Ce doarme-n uniformă, gătit ca pentru bal,
Alăturea cu spada de-ostaş şi general.
Ziarele, chiar ele! unindu-se, mă rog,
Pe pagina a treia mi-au pus un necrolog.
Discursuri, de-altă parte, turnatu-s-au mai multe,
Şi pare c-o să fie şi lume să le-asculte...
„Sărmanul Macedonski, s-a dus, ca o clipire,
Ca rază, ca scânteie, ca vis, — et caetera —.
O moarte nendurată a vrut a-l secera
Şi muzele vor plânge, rămase-n văduvire."
Parada, cum se vede, e bine întocmită...
Am popi, jandarmi şi fete, iar poarta e cernită,
Spre gloria-mi cea mare, de sus şi până jos,
Şi nu-mi lipsesc discursuri ş-anunţuri prin gazete...
Iar moartea-mi o să facă chiar cioclii să se-mbete,
Spre a vieţi propăşire ş-al cârciumii folos.

Sunt mulți ce zic că moartea e lege foarte crudă,
Eu însă, milostivă, aș crede s-o numim:
În contul ei atâția trăiesc fără de trudă...
Și ce s-ar face popii de-ar fi să nu murim?
Dar doctorii?... Dar cioclii?... Dar inima dușmană?
Dar cei câți ne mănâncă cu poftă din pomană?...
Femeia ce ne scaldă?... Dricarul și trocarul?...
Dar mulți pe care-n seamă aproape că nu-i bagi?
Orfanii ce ne-mbracă jiletce și nădragi?
Dar baba cu tămâia?... Groparul?... Colivarul?...
Dar Raiul, și chiar Iadul, căzând în faliment
Și depunând bilanțul din lipsă de-aliment?
Dar faptul că dădaca, chemată să ne crească,
Zadarnic cu strigoii ar vrea să ne-ngrozească?
Dar câte și mai câte pe care le-am uitat
Venind să ne deschidă al morților palat?

Coșciugul meu în fine e dat în jos pe scară...
O muzică-l primește cu jalnica-i fanfară;
În urmă-i se aude suspinul năbușit
Al scumpelor ființe ce-n lume m-au iubit.
În negru, și în lacrimi, prietenii-mi s-arată,
Iar mumă-mea-ntre dânșii apare leșinată,
Pe când pornește dricul ș-al lui întreg convoi,
Cu doi jandarmi nainte, cu doi jandarmi napoi.
Și ce?... E cu putință?... Paradă și onoare
Pe când aveam speranța să mor într-un spital?
Și ce?... Se plânge încă acela care moare
Și nu mai este viața un comic carnaval?
Și ce?... N-au să mă ducă pe masa de disecții?
Și ce?... N-au să-mi împartă cadavrul meu în secții,
Și n-au să-mi pună oare nici creieru-n cântar,
Luând apoi pretextul de lacrimi și de-afecții,
Pe groapă au să-mi toarne pietroiul tumular?
Dar ce-am fost oare-n lume?... Ce cugete sublime

Veniră să mă-nalţe trecând pe harpa mea?...
Cioplind mereu la versuri, cioplind mereu la rime,
Făcut-am ca să plângă pe cine mă citea?
Umblat-am printre stele?... Urcat-am prin văzduhuri?
Chemat-am împrejuru-mi năprasnicile duhuri?...
Şi fost-am prins, vreodată, furând — precum se fură —
Din perlele ce vecinic se cer pentru dantură?...
Sau premii academici căzură-asupra mea
Cu gloria lor falsă şi suma lor mai grea?
Cântat-am, la ocazii, aşa precum se cântă,
Măriri de contrabandă sub masca lui Caton,
Şi-n cele două taberi ce zilnic se frământă
Jertfit-am vreodată la glorii de carton?
Fundat-am oare-n ţară Republici dintre-acele
Prin care-ajung, atâţia! dinastice proptele;
Făcut-am oare-n lume ceva — ca să fiu demn
De astă-ngropăciune, cu muzici triumfale?...
Sau poate am prieteni la Bănci naţionale,
Şi popii-nfăţişează al dragostelor semn?
Nimic din toate-aceste... Nimic, — din fericire!
Prietenii ce lasă ai soartei prigoniţi
Avuţi dacă se află sunt numai prin simţire,
Şi mor deopotrivă de plânşi şi de iubiţi.

Parada însă trece pe Podul Mogoşoaie
Şi-ncepe ca să pice o burniţă de ploaie...
Dau fuga trecătorii... efectul e stricat
Şi mumă-mea scontase al pensiei mandat
Jertfind o lună-ntreagă din zilnica ei hrană,
Nevrând ca să mă-ngroape oraşul de pomană.
Dar iată că prin geamuri, privind din cafenele,
Pe când îşi beau în tihnă ştiutele cafele,
Samsarii se întreabă să afle de-a murit
Vrun negustor de bursă or vrun lipscan falit?...
Pe loc ce li se spune de mine, — îşi urmează

Vorbirea ce-ntr-un singur cuvânt se însumează:
Câștigul!... — Epopee de-atâtea mii de ani,
Divină Comedie având ca titlu: Bani!
Poemă ce cuprinde amor, dureri, plăcere,
Cu Raiul în urcare, cu Iadul în cădere;
Câștigul, — ce se-nalță pe-același piedestal,
Moral întotdeauna și vecinic imoral;
Câștigul, ce-n picioare călcând virtute, lege,
Trufaș înaintează spre tronul său de rege,
Și-n templul Bogăției intrând, triumfător,
În hohotul monedei sub bolte se așează,
Iar galben ca metalul din care se formează
Apasă-asupra lumii ș-o ține sub picior.
Mulțimea, fermecată de falsa maiestate,
Se-nchină umilită l-această zeitate,
Iar sufletul în care pătrunde — ars, — și trist,
Din cerurile nalte, trăsnit e prin noroaie,
Căci aripa-i semeață deodată se-ncovoaie...
Se face grea ca plumbul purtând pe Antichrist.

Parada ajunsese în Strada Franțuzească...
O doamnă din caretă văzând-o-n drumul său,
Uitând că e supusă la legea cea obștească,
A pus a-ntoarce caii, zicând că e semn rău,
Iar alții, în credința că orb l-am dat popii
Din oftică sau tifos, batistele scoteau
Și, dându-se-ntr-o parte, la nas și le puneau,
Crezând că-i molipsește mirosurile grofii.
Când însă Bucureștii, în care-am suferit,
Rămase-n urma noastră în ceață învelit,
Cu turnuri de biserici, cu teatre și palate,
Cu-ntreaga lui satiră de lux și de păcate,
Cu oameni ce declamă strigând: Patriotism,
Împinși de-aceleași patimi ș-același egoism,
Cu corpuri fără inimi și țeste fără creieri,

Sub care cântă-atâția stigleți, ș-atâția greieri;
Oraș în care zilnic, Dreptatea, în genunchi,
De corbii sugrumării e roasă la rărunchi;
Prăpastie în care virtutea este-o crimă,
Și crima cea mai neagră, virtute mai sublimă,
Gomoră renăscută, ce poartă-n al ei sân
Pe lângă-a ei pieire pe-a neamului român;
Când el rămase-n urmă, zăcând în jos pe vale
Cu falsa-i bucurie mai tristă ca o jale,
Și când, încet, urcarăm costișul înverzit —
Lăsând pe mâna dreaptă clădirea afumată
Din care-n lumea largă pornisem altădată
Atât de tânăr încă și-atât de fericit, —
Pe marginea șoselei doi oameni s-arătară,
Era un copilandru, era un biet moșneag:
Copilul plin de viață — bătrânul în toiag,
Și dricul ajungându-i căciulile-și luară.
Țăranii nu știu carte, dar dânșii-n drumul meu
Din inimă șoptiră: „Să-l ierte Dumnezeu!"

Era-n apusul zilei și „Stâlpii" se citise...
Deschisă ședea groapa, coșciugul sta deschis,
Și soarele o rază de-adio îmi trimise,
Spărgând o clipă norii din naltul său abis;
O rază înmuiată în cerurile-albastre,
Ce-n cale adunase tot focul de prin astre,
Și care-n cimitirul, cuprins încet de seară,
Căzuse luminoasă pe chipul meu de ceară.
Dar plânsetul răsună: — Momentul e solemn;
Pe brațe se ridică coșciugul meu de lemn,
Și-n raza ce apune, și-n vântul ce șoptește,
Și-n jalea ce pe fețe adânc se-ntipărește,
La marginile groapei mă poartă — mă depun...
Pe țărmii veciniciei cu brațe-ncrucișate
Aștept ca să m-arunce prăpastiei căscate

Din care, cine știe? voi naște mult mai bun.
Un popă, ce uitase pe piept a-mi pune cruce,
Se uită împrejuru-i, o cere, și s-aduce...
Aș vrea să-i pot a-i spune că nu voiesc s-o port,
Că-n viață am purtat-o pe umerii-mi legată,
Ducându-mi tinerețea sub dânsa-ncovoiată —
Dar crucea te urmează oriunde — viu sau mort.
Alături cu coșciugul zăcea un sac de oase...
Era un Babel groaznic de craniuri hidoase
Pe care stau șuvițe de păr înțărânat;
Iar unul dintre ele, zdrobit de-al vremii dinte,
În lume îmi zâmbise cu fața-i de părinte,
Lăsând deschisă ușa l-al inimii palat.
Deșertăciune-a lumii!... — O mumă ce-l născuse,
O soră ce pe brațe-i în cântece crescuse,
Cu cerul și cu raiul în ochii ei de-azur, —
Alăturați prin moarte, — femur lângă femur,
Și țeastă lângă țeastă, — un sac îi încăpuse.
'Napoi Manfred și Faust, adânci cugetători,
Fantasme ce-n veghere ședeați până la zori,
Problema urmărită lăsarăți tot problemă,
Și voi v-ați pus pe frunte o falsă diademă.
Ați invocat pe oameni, ați invocat pe zei,
Urcatu-v-ați prin lumea de umbre și de vise,
Servitu-v-ați de cuget ca punte peste-abise,
Dar groapa vă sfidează, rânjind din fundul ei.
Priviți-o, și răspundeți, de-aveți ce ne răspunde...
Pătrundeți nepătrunsul și spuneți-ne, unde
Ne ducem când mormântul asupra-ne s-a-nchis?
Un vis e oare moartea? sau viața e un vis?
Tăceți?... Voi nu răspundeți?... Rămași fără cuvânt,
Pe buze v-au scris viermii răspunsul în mormânt.

Detot se înnoptase și lumea cu grăbire
Pe-acasă se-ntorsese — pătrunsă de uimire...

Uimire trecătoare că iată-mă-ngropat
Şi omul care cade e repede uitat...
Furtuna când pe aripi de vânturi se aduce
Ce-i pasă unei frunze de frunza ce se duce?
E oare mai puţină verdeaţă în păduri
Sau umbră mai puţină sub bolţi de frunzături?...
O floare dacă naşte şi-ndată dacă moare,
Se face în grădină un gol pentru o floare?
O stea dacă luceşte stingându-se pe loc,
Sunt stele mai puţine în cerul plin de foc?
Natura-şi urmăreşte sorţirea nencetată,
Şi steaua ce se stinge şi frunza cea uscată,
Verdeaţă, flori, insecte, şi tot ce este viu
Se duc fără să lase o lipsă cât de mică...
Un om dacă dispare, un altul se ridică,
Şi-n cartea vieţii nume se şterg sau se înscriu.

Oraşul sta pe vale culcat cu nepăsare...
Pe uliţi s-aprinsese lumini de felinare...
Trufia în trăsură, Mizeria pe jos,
Lărgea prin tot oraşul un haos zgomotos...
Şampanie la Capşa beau mulţi făcând paradă
De golul cel din creieri, de plinul cel din ladă...
Dar uşile la teatru deschise se aflau,
Pe scenă Muşchetarii *cu zgomot se jucau...*
Ce vreţi?... Pe-atuncea vremea era înapoiată,
Cohorte fără număr n-aveam stejari şi brazi...
De scrieri, sărăcia era neasemănată...
Aveam un Odobescu — n-aveam pe cei de azi...
Directorul, în lipsă de iepuri, ca să-mpuşte, —
Din loje, cu mândrie, făcea vânat de muşte;
Sion, Ventura, ş-alţii, alături dormitau;
Urechiă-şi da silinţe tihnit la loc să şeadă...
Vedea cu ochelarii, şi tot nu vrea să creadă...
Coriştii, şi artiştii, ca fiarele urlau...

Era un demn spectacol de teatru, pentru care
Luptaseră atâția jertfindu-și a lor stare,
Voind să se înalțe un templu literar
Cu piesele române cusute la dosar.
Era un demn spectacol de-a țării propășire
Să vezi că galeria aplaudă-n uimire
La-ntâia detunare de pușcă sau pistol,
La-ntâiul semn de patos, la-ntâia sforăire,
Înscrise sau nenscrise în fiecare rol.
Cortina cade. — Piesa e foarte-aplaudată...
Dar lojile sunt goale sau date fără plată...
Director peste teatru fiind un vânător,
Mă rog, de ce n-am pune și piese de obor?
Părerea mea desigur că este-mpărtășită,
Scânteia de talente fiind înăbușită,
Și publicul urmându-și să fie, tot ce-a fost:
Făptură nențeleasă — nici om de duh, nici prost.
Privind cu nepăsare la tot ce se petrece,
Mai rece e ca mine în groapa mea cea rece,
Și-ndată ce s-arată prin el câte-un smintit
Ce-ar vrea ca să ridice o voce revoltată,
Povara calomniei, s-o poarte, ca răsplată,
I-o pune în spinare, și totul s-a sfârșit.
Mergi, tristă Românie, pe calea începută,
Și voi, iubiți prieteni, petreceți sau cântați,
Lăsați-mi însă mie odihna cea tăcută,
Lăsați-mi visul morții și nu mă deșteptați.
Ce-mi pasă dacă lumea a fost și e tot lume?...
Ce-mi pasă de rămâne cum e, și cum a fost?...
Ce-mi pasă de se-ntreabă sau nu de al meu nume?...
Prin moarte câștigat-am obștescul adăpost.
Și iată... — O suflare ce ramurile-atinge
Se pare că închide la zgomot orice porți,
Și luna se ascunde, și candela se stinge
Pe pietrele-nvechite, pe crucile de morți.

Tăcere!... Este ceasul de negură şi taină...
Se-mbracă cimitirul în noapte ca-ntr-o haină...
O rază nu se vede în cer nici pe pământ...
Aştept cu nerăbdare ca morţii să se scoale,
Lăsând să le rămână coşciugurile goale,
Dar mut îmi e mormântul, şi mut orice mormânt.
Şi ce?... Nimica încă?... Nimica decât noapte?
Nici ciocnete de oase, nici rânjete, nici şoapte?
Dar oare ce fac morţii? — Să vină! — Voi să ştiu.

Gândind aceste vorbe, vederile-mi senine
Zăreau din fundul gropii, târându-se spre mine,
Un şir de viermi oribili cu corpul cenuşiu;
Cu toţii, pe coşciugu-mi, se urcă sau s-agaţă...
S-apropie minutul cu dânşii să dau faţă...
Puterea îmi lipseşte să-i calc şi să-i zdrobesc,
Şi ei, rozând capacul coşciugului, vorbesc:
„A! iată, zice unul, e omul ş-a lui fală...,
Priviţi-i slăbiciunea sub piatra mormântală,
Şi el a fost în lume întâiul dobitoc!
Mânca pe celelalte ca lupul într-o turmă...
Mâncat va fi acuma de cele de pe urmă;
Loc viermilor să intre!“
Şi viermii-avură loc...
Intrară câte unul prin scândurile roase...
Pe talpa cizmei mele urcau, urcau mereu,
Sudoarea într-o clipă m-ajunse pân' la oase,
Voii să strig... — Dar somnul cel vecinic este greu.
Mârşav, deodată, unul, pe buze mi se prinse,
Înfig doi alţii-n pulpe mandibulele lor,
Pleoapele la urmă de-un roi îmi sunt atinse...
În ochi îmi intră zece... — Era îngrozitor.
Simţii atunci în mine o repede schimbare...
Părea că mă duc îngeri pe-o dulce legănare...
Lăsându-mi învelişul la viermii din mormânt,

Pluteam prin al meu suflet, mai sus de-acest pământ.
Eram împins de-o forță și tainică și mare,
Și aripe de vultur răpindu-mă în zbor,
Purtat pe-o rază-albastră, ca raza de ușor,
În casa părintească, muiat în foc de stele,
Intrai pe o fereastră, prin aer tremurai,
Trecui ca o suflare prin părul maicii mele,
Lucii în două lacrimi, și calea mi-o urmai.
Era un zbor fantastic, un zbor fără de nume,
Ca zborul lui Mazeppa pe calul său legat,
Și treieram pe vânturi, și colindam prin lume,
Purtat pe unde corpul odată mi-a călcat.
Câmpiile întinse păreau niște năluce,
Și Dunărea un șarpe dormind peste câmpii,
Tot omul o furnică ce naște și se duce,
Iar munții cei gigantici abia niște copii;
O pată cenușie în josul meu s-arată,
E marea care vecinic cu pânze e-ncărcată
Și dincolo pe țărmul ce-a fost de zei iubit
Pe care-l încunună naramzul înflorit...

Italie iubită, — primește-o salutare
Cu tainica scânteie a sufletului meu...
În ceață piere apa și sânul tău mi-apare:
Florența, Roma, Neapol culcat pe lângă mare,
Molatic lazarone dormind — visând mereu.
Vezuviul în aer împinge zi și noapte
Coloana sa de flăcări, coloana sa de fum...
Sorento scaldă-n valuri naramzii plini de șoapte,
Pompeii lăcrămează la colțul unui drum.
Și-n vecinică lumină mă duc fără-ncetare,
Trec mările albastre și nu mai am hotare...
Munți, dealuri, văi și câmpuri străbat neobosit
Purtat de-aceeași rază, ușor și fericit.
Orașele sub ochii-mi le văd zăcând de-a rândul,

Şi unul după altul, mai repede ca gândul,
Ce zboară ca un fulger pe-o harpă de poet,
Se şterg, fără să-mi lase vreo urmă de regret.
Văzând aceiaşi oameni, văzând aceeaşi lume,
Urcau până la mine aproape-aceleaşi nume,
Şi când, la urma urmei, acasă m-am întors,
Asupră-mi începuse uitarea ca să treacă, —
Se uită totdeauna acela care pleacă,
Şi firul amintirii se rupe, de s-a tors.
În inimă nu este nici rană, nici durere,
Ca zilnic să păstreze întâia ei putere,
Şi nimeni nu rămâne a fi nemângâiat.
Tot omul află-n viaţă, în vreme, sau în sine
Puterea ce e-n stare durerea să-i aline...
E lege naturală când mori să fii uitat.
În groapă, corpul şubred abia îmi putrezise
Şi chipul meu cu totul în inimi s-ofilise,
Iar mumă-mea — chiar dânsa! — mai
rareori plângea...
Uitare, cât mai iute, mângâie-o şi pe ea!
Din viaţa pieritoare, trecând în altă lume,
În viaţa fără moarte mă duc să strălucesc,
Şi făr-a mă-nţelege, şi fără s-am vreun nume,
Mă simt cu totul altul şi-ncep ca să trăiesc.
Dar cum deschis sta cerul, atuncea, deodată,
Din visul meu de-o noapte un zgomot m-a trezit...
Eram tot om, tot formă, tot lucru pipăit...
Priviі către fereastră... — Era o zi-nnorată...

Născândele ei raze pieziş se strecurau...
Părea că e-n zăbranic natura îmbrăcată,
Şi frunzele la vânturi, gemând, se scuturau.

Sub stele

În noaptea naltă
Ce s-a lăsat peste natură
Se-ntrezăresc prin frunzătură
Stelare-adâncuri ce tresaltă.

Întregi sisteme
De nebuloase siderale
Răsar din lumile spectrale
Ca ofilite crizanteme.

În sus spre ele
A gândului mitraliare
C-o uriașă cutezare
Străbate țintă printre stele,

Dar noaptea naltă,
Ce stăpânește neclintită,
Se duce vecinic negrăbită
De la o lume la cealaltă.

Noaptea de mai

Astfel: fiindcă apogeul la care sufletul atinge
Când poartă cântece-ntre aripi dă naştere la răzvrătiri,
Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge
Şi muzele că vor rămâne amăgitoare năluciri?
Vestalelor, când în picioare altarul vostru s-află încă,
Şi primăvara când se-ntoarce şi astăzi ca şi alte dăţi,
Şi preschimbat când nu se află pământul falnic într-o stâncă,
De ce v-aţi reurca în sfera abstractelor seninătăţi?
Închisă dacă vă e lumea, recoborâţi-vă-ntre roze.
Parfumele din mai înalţă reînnoite-apoteoze,
Şi-n noaptea blondă ce se culcă pe câmpeneşti virginităţi
Este fiorul-mpreunării dintre natura renăscută
Şi-atotputerea Veciniciei de om abia întrevăzută.
Veniţi: privighetoarea cântă, şi liliacul e-nflorit;
Cântaţi: nimic din ce e nobil, suav şi dulce n-a murit.
Simţirea, ca şi bunătatea, deopotrivă pot să piară
Din inima îmbătrânită, din omul reajuns o fiară,
Dar dintre flori şi dintre stele nimica nu va fi clintit,
Veniţi: privighetoarea cântă şi liliacul e-nflorit.

Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge, —
Când frunza ca şi mai nainte şopteşte frunzei ce atinge?
Când stea cu stea vorbeşte-n culmea diamantatului abis,
Izvorul când s-argintuieşte de alba lună care-l ninge,
Când zboară freamăte de aripi în fundul cerului deschis?...
Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
E cerul încă plin de stele, şi câmpul încă plin de roze,
Şi până astăzi din natură nimica n-a îmbătrânit...
Iubirea, şi prietenia, dacă-au ajuns zădărnicie,
Şi dacă ura şi trădarea vor predomni în veci nicie...
Veniţi: privighetoarea cântă, şi liliacul e-nflorit.

Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
Pământ și spațiu își urmează sublimele metamorfoze,
Răsare câte-o nouă floare, apare câte-un astru nou,
Se face mai albastru-adâncul, și codrul mai adânc se face,
Mai dulce sunetul de fluier, mai lenеșă a nopții pace,
Mai răcoroasă adierea, mai viu al stâncilor ecou;
Mucigăitul smârc al văii cu poezie se vestmântă,
Pe prefiratele lui ape plutește albul nenufar...
O mică stea e licuriciul, și steaua este un mic far,
În aer e parfum de roze. — Veniți: privighetoarea cântă.

Posomorârea fără margini a nopților de altădată,
Când sufletul pentru sarcasme sau deznădejde sta deschis,
Cu focul stins, cu soba rece, rămase-n urmă ca un vis.
E mai și încă mă simt tânăr sub înălțimea înstelată.
Trecu talazul dușmăniei cu groaza lui de nedescris,
La fund se duse iar gunoiul ce înălțase o secundă
Și stânca tot rămase stâncă, și unda tot rămase undă...
Se lumină întinsa noapte cu poleieli mângâietoare,
Și astăzi e parfum de roze și cântec de privighetoare.

Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer.
Pe jgheabul verde al cișmelei un faun rustic c-o naiadă
S-au prins de vorbe și de glume sub licăririle din cer;
Columbe albe bat din aripi și visurile vin grămadă,
Iar picăturile urmează pe piatra lucie să cadă...
Băsmesc de vremile bătrâne, când zânele se coborau
Din limpezimile albastre, și-n apa clară se scăldau...
Reînviază ca prin farmec idilele patriarcale
Cu feți-frumoși culcați pe iarbă izbindu-se cu portocale;
Pe dealuri clasice s-arată fecioare în cămăși de in,
Ce-n mâini cu amforele goale își umplu ochii de senin,
Și printre-a serii lăcrămare de ametiste și opale,
Anacreon re-naltă vocea, dialoghează Theocrit...
Veniți: privighetoarea cântă în aerul îmbălsămit.

E mai şi încă mă simt tânăr sub înălţimea înstelată...
Halucinat când este-auzul, vederea este fermecată;
Aud ce spune firul ierbii, şi văd un cer de aripi plin,
M-aşez privind în clarul lunii sub transparenţa atmosferei
Şi-n aeru-mbătat de roze sfidez atingerea durerei
Cu cântece nălucitoare cum sunt candorile de crin.
O! feerie a naturii, desfăşură-te în splendoare,
Regret suprem al fiecărui în tainicul minut când moare,
Fiindcă tu eşti pentru suflet repaos dulce şi suprem.
O! feerie a naturii, vindecătoare de nevroze,
Ce ne-mbuneşti fără ştiinţă şi ne mângâi fără să vrem,
Regret suprem al fiecărui, desfăşură-te în splendoare
În aer cu parfum de roze şi cântec de privighetoare.
Veniţi, privighetoarea cântă în aeru-mbătat de roze.

Voind să uit că sunt din lume, voiesc să cred că sunt din cer...
Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer,
Şi-această noapte fericită la gâtul ei cu sălbi de astre
S-a coborât pe flori roz-albe şi pe pădurile albastre,
A-ntins subţirile-i zăbranic şi peste câmp şi peste văi,
A-nsăilat nemărginirea cu raze de argint şi aur
Şi o cusu cu mii de fluturi şi o brăzdă cu mii de căi;
A revărsat peste tot locul dumnezeiescul ei tezaur,
În atmosfera străvezie împăciuirea şi-a întins,
Făcu să sune glas de bucium la focul stânelor aprins,
Făcu izvorul să-l îngâne, pădurea să se-nveselească,
Orice durere să-nceteze, şi poezia să vorbească.

Pe om în leagănul ei magic îl adormi — şi el uită —
Cu clarobscur mască urâtul şi şterse formele prea bruşte,
Făcu să tacă zbârnâirea adunăturilor de muşte,
Şi zise dealului să cânte, şi dealul nu mai pregetă,
Şi zise văilor să cânte, şi văile se ridicară,
Cu voci de frunze şi de ape, cu şoapte ce s-armonizară,
Şi zise paserei să cânte, şi la porunca uimitoare,

Se înalţă parfum de roze şi cântec de privighetoare...
Iar când şi mie-mi zise: „Cântă!", c-un singur semn
mă deşteptă,
Spre înălţimi neturburate mă reurcă pe-o scară sfântă...
În aeru-mbătat de roze, veniţi: — privighetoarea cântă.

Noaptea de martie

Trebuia într-acea noapte ca să sufle vântul rece,
Ca să viscolească-afară, ca și azi, neapărat,
Iar copacii printre crivăț la pământ să se aplece
Când mă-mpinse-n astă lume pântecul ce m-a purtat.
Maica-mea, de-a lungu-ntinsă, de abia scăpă cu zile...
Moartea groaznică, ce-n umbră mulțumirea și-o rânjea,
Înghețată sărutare-și-aplecase peste ea
Și pe-obraz îi scuturase flori de vinete zambile.
Doctorul, care-o scăpase, în acea învălmășeală,
Vrând să șeadă pe un scaun, doborât de osteneală,
Ca pe-o minge de nimica mă turtea nemijlocit,
Dacă doica ce, prin leafă, se afla interesată,
Nu sărea ca o leoaică să-l oprească deodată
Printr-un țipăt ascuțit.

Toți îmi fură împotrivă, numai doctorul, săracu'!
Se-ncercase, făr' să știe, să mă scape de nevoi, —
Doctore, primi-te-ar sfântul, și pe tine, doică, dracu',
Că mă nasc fără de voie nu puteați ghici și voi?
Voi puteați băga de seamă, când cuprinși de turburare,
Că de voie nu se iese încleștat de două fiare, —
Și-mi făcusem datoria de-a voi să nu mă nasc...
Poate că trăisem încă într-această lume mare
Ce mă face ca să sufăr, ca să râd sau ca să casc.
Poate-mi aduceam aminte chiar de viețile-mi trecute,
Care, bune ca și rele, nu-mi fuseseră plăcute.
Poate cunoșteam ce este a trăi și a muri,
Poate nu mai vream să intru și să ies pe-aceeași poartă,
Poate că fugeam de viață, poate că-mi fugeam de soartă,
Poate vream în neființă, o problemă-a urmări,

Poate n-adunasem încă de pe câmpul veciniciei
Toată iarba-nțelepciunii, toată floarea poeziei,
Poate nu-mi sosise timpul pe pământ să reapar,
Poate vream să nasc vreun rege, poate vreun bandit vulgar,
Poate vream târând în urmă o armată numeroasă
Ca să trag peste popoare brazda mea cea sângeroasă
Și să renvieze-n mine Alexandru sau Cezar.
Poate vream să fiu vreun Neron peste-o altă Romă nouă,
Ca s-apar posterității cum și el ne-apare nouă
Și să-i las ca o enigmă caracterul meu bizar.
Poate vream să fiu, din contra, un cioban-nnegrit de soare,
Cu cămașa desfăcută peste pieptu-i de atlet,
Și să stau, cântând din bucium, într-a codrului răcoare
Pe când apele la vale, vorba lor și-o spun încet.
Poate vream ca să fiu umbră, poate vream să fiu lumină,
Trăsnet care mistuiește, aer, apă, fum, scântei,
Sau o floare ce pe țărmuri de păraie se înclină
Și dă vântului, ce-i este amorez, parfumul ei.
Poate vream să fiu de toate sau nimica să fiu poate,
Poate chiar că niciodată să fiu om nu m-am gândit,
Să m-adun de pe tot locul, să fiu unul *strâns din toate*
Și să-mi las nemărginirea ca să intru-n mărginit.
Și ce luptă trebuiește din ce sunt să fiu iar visul,
Și ce crude suferințe până ce să trec abisul
Ce desparte vecinicia de un trai și lung și mic;
Până ce uitând de lupta ce-o dusei cu nenorocul,
Să-ncetez să mai fiu timpul și să nu mai fiu nici locul,
Și să pot să fiu din toate fără ca să fiu nimic.
Părul meu de așteptare o s-albească sau să cadă,
Ochii mei au să privească câte n-ar voi să vadă,
Pieptul meu are să geamă sub atingeri de dureri,
Corpul meu o să se plece cu încetul în ruine,
Mintea mea n-o să mai pună granițî între rău și bine,
Și veninu-amărăciunei îl voi bea chiar din plăceri.
Cel puțin de-am ști ursita ce îndeplinim în lume,

De-am şti golul care-l umplem c-o făptură şi c-un nume,
Sau de-am şti de ce ne ducem, sau de-am şti de ce venim
Naştem oare pentru-a naşte, şi trăim ca să trăim?
Sau tot scopul nostru este să lăsăm mereu în urmă,
Prin copiii care-i naştem, alte umbre ca şi noi
Ce-n pustiurile vieţii, însemnează câte-o urmă
Ştearsă de furtuna vremii sau de alte urme noi?

Toţi îmi fură împotrivă într-acea fatală noapte,
Şi zdrobit de-mpotrivire m-am născut şi am trăit;
Dar nici Muzele pe-atuncea, legănându-mă în şoapte,
Nu puteau ca să prevadă c-am să fiu un urgisit.
Muzicile răsunară la botezul meu cu fală,
Şi părea că intru-n viaţă pe o poartă triumfală
Iar purtat între dantele, de-ofiţeri muiaţi în fir,
Mă plimbam din braţe-n braţe, fraged ca un trandafir.
Pare că fusese-o lume destinată să m-aştepte,
Şi că am de moştenire tronuri pe-ale căror trepte
Pun coroane seculare toţi feciorii de-mpăraţi.
A! batjocură amară!... Eu eram din condamnaţi,
Făceam parte din ocnaşii ce pe şubrede picioare
Îşi târăsc ale lor zile ca ghiulele-obositoare,
Şi de-aveam să urc, cu timpul, pe vreo culme radioasă
Ca şi eu să-mi aflu tronul, era tocmai pe Calvar,
Noapte, blestemată noapte, clipă rea şi nemiloasă,
Înfiereze-te azi plânsul ca şi râsul meu amar.

Vaporul morții

Între nori și între apă se ducea fără-ncetare
Rătăcit din orice cale sub trăsnitul lui catart;
Valuri-valuri dând năvală și smucindu-l tot mai tare
Îl făceau să șovăiască peste pântecul cel spart.

Vântu-n funii șuierându-și uriașa simfonie
Alerga săpând prăpastii în adâncul guraliv,
Răspândind în largul mării o-ndârjită ironie
Printre urlete grozave de dușman nemilostiv.

Noaptea neagră de pe valuri îl vedea ca o nălucă
Punct mai negru pe cerneala orizontului rotund,
Fără om ca să-i dea suflet, fără minte să-l conducă
Peste unda lătrătoare de la creștet pân-la fund.

Călătorii și matrozii putrezeau pe puntea rece,
Frunți albastre, buze vineți, pumni închiși și ochi sticliți,
Toți muriseră de-a rândul; cinci și șase, opt și zece,
Și zăceau, mormane-nalte, galben-verde muceziți.

Repezi fulgere prin noapte albăstreau de răutate,
Spintecând în larg văzduhul sub tăinușul lor de foc,
Și-n zigzaguri ce iau văzul prin colori amestecate
Se stingeau șuierătoare într-al valurilor joc.

Câte-un chip ieşea deodată pentr-o clipă în lumină
Când de om trăit pe mare sub un vânt argăsitor,
Când de tânăr cu păr galben şi cu buze de verginã
Înghetate înainte de-a-şi şopti poema lor.

Şi prin iadul de-ntuneric se ducea vaporul morţii,
Pe un pântec sau pe altul aplecând al lui schelet,
Dimineaţa-ncremenitã sta în cer pe pragul porţii
Şi muia cu lacrimi negre nuanţatul ei buchet.

Noaptea de februarie

Mi s-a părut întotdeauna un ce scârbos și crud
Ca după-o noapte de orgie, pe buze încă de vin ud
Să te cobori în acea ocnă la care s-află condamnate
Nenorocitele ființe ce se numesc: prostituate.
Mi s-a părut întotdeauna că este-o crudă profanare
Să uiți că mumă ți-e femeia și că în pântec te-a purtat,
Nepăsător să pui pe buze o fioroasă sărutare
Precum se pune un stigmat.

Și câtă osebire este între amor și infamie,
Între cădere și cădere, sau sărutări, și sărutări...
De-o parte, tainică plăcere ce se-nfășoară-n poezie,
De alta, bestialitatea unei reci înflăcărări.
O! și cât am plâns pe soarta bietelor nenorocite
Care nu pot ca să aibă nici voință de-un minut,
Cu blestemele pe buze de-alte buze-năbușite,
Cu palpite pentru-oricine — cunoscut — necunoscut;
Seara este-o îngrozire pentru unele din ele,
Nedelate încă bine cu mârșavul povârniș;
Altele, mai decăzute, mai deprinse, sau mai rele,
Râd de cele care-au lacrimi sub al genelor umbriș...
Lacrimi?... Nu mai știu să plângă de o vreme-ndelungată...
Lacrimi?... Au vărsat destule ele, care nu mai plâng...
Lacrimile nu dau pâine, și nici jimbla cea uscată
Nu se cumpără cu ele, dacă pică sau se strâng.

A! Civilizare! Secol de progres și industrie,
Ai mașini de aburi duse, și cu trăsnetul te joci,
Secol plin de prevedere, secol de filantropie,
Tu ai întrecut desigur ale Romei vechi epoci,

Împărat atotputernic, pe uscat ca şi pe valuri,
Îţi îndeplineşti menirea şi nu am de zis nimic,
Dai femeilor calvaruri şi poeţilor spitaluri,
Secol de filantropie, cine zice că eşti mic?

II

Viscolea cumplit afară şi era o noapte sumbră,
Se ghiceau, plutind prin colţuri, bestiale năzuinţi,
Ş-arătând ale lui clape, un clavir zâmbea din umbră
Ca o tânără femeie ce-şi arată albii dinţi.
Scaune şi canapele având droturi sfărâmate
Prin zgâita lor damască de un verde spălăcit,
Dau afară-n şomăldoace, dintre pânteci scufundate,
Câlţul obosit de slujba unui loc neodihnit.
În pereţi, vreo două cadre de femei în pielea goală,
Ca în piepturi să deştepte a dorinţelor răscoală,
Iar pe scaune, trântite, câteva cadavre vii,
Mute între ele, însă, vorbăreţe dacă vii...
Ele toate poartă-n faţă ca pecetie cumplită
Sufleteasca prăvălire pentru veci întipărită...

O femeie mai bătrână le dezmiardă părinteşte —
Lina este deocamdată mai frumoasă, — ş-o iubeşte
Deocamdată, dintre toate, într-un chip deosebit...
Însă nu disprețuieşte nici pe Mimi — o nebună
Ce ştiind ca să-ndrăgească, de nimica nu e bună...
Nici pe Liza, nici pe Miţa, nici pe Ana — unguroaică
Care poartă sânge roşu sub o piele de nemţoaică.
Toate fetele sunt bune, şi a cărnii exploatare
Să-nzecească capitalul într-un singur an e-n stare.

III

Zoe — fată mai brunetă — la fereastră alergase...
Ea, pesemne, c-auzise sunetul de clopoţei,
Căci o sanie în curte pe zăpadă-alunecase,

Și intrară în odaie câțiva tineri derbedei:
Erau patru — între care, un vlăjgan scăpat de școală,
Care încă nu-nsemnase pe a vieții sale coală
Cu condeiul voluptății vorba magică „Amor".
Mai frumos ca sfântul Gheorghe, își da aere viteje...
Ele — repede ghicindu-l, se-ncercau să-l prindă-n mreje,
El, roșind ca o cireașă, se făcea-ntreprinzător,
Și cu vinul ce băuse, ca turtit să fie bine,
Și cu ochii mari și negri ce căutau în ochii lui,
Îi părea cum că odaia se-nvârtește, și, în fine,
Lesne poți să mergi la vale, dar cu greu la deal te sui.
Unul câte unul, dânșii, câte patru, dispărură
În odăile de-alături cufundate-n umbră sură,
Făr-a număra cadavrul ce-l avea fiește-care
Ca mecanic să palpite sub a buzei sărutare.
Câte patru, și sunt tineri! Câte patru, și din ei
Ce-și prostituie junețea la pierdutele femei,
Cangrenându-și corp și suflet cu o minte nențeleaptă,
Se va naște viitorul, și posteritatea dreaptă.

IV

Dar din trei, uitate-n jețuri, cea mai tânără-adormise,
Însă somnu-nseninase chipul veșted și-neruntat,
Scuturând pe alba frunte umbra jalnicelor vise,
Când copilul dinăuntru ieși palid, dar bărbat...
O mândrie triumfală corona frumoasa-i față,
Și din ochii lui în cearcăn care veseli dau ocol,
S-ar fi zis, de orișicine, preursirea că-l răsfață
Și că este dintre-aceia care-ajung la Capitol,
Că degrabă câștigat-a vreo victorie-nsemnată,
Că de groaza lui dușmanii au dosit-o ca mișei...
Nu! Victoria cea mare, bătălia câștigată
Nu este decât podoaba tinereții, dezbrăcată
Pe un corp ce i se dase pe-o monedă de cinci lei.

Mai veni puțin la urmă un bătrân uitat de vreme,
Rămășița lui de zile ca să-și dea mai iute-n jaf
Pătrundea, voios și sprinten, fără s-aibă a se teme,
Căci izbânda bărbăției și-o găsise într-un praf.
Mai veni și o ființă cu privirile în ceață,
Ce intra, precum se intră în oricare cafenea,
Ca să-ți iei cu nepăsare lingurița de dulceață
Și să pleci trântind în tavă gologanii pentru ea.

Mai veniră... — nesfârșită ar putea ca să ajungă
Lista celor care intră, lista celor care ies...
Primăvara, ziua crește, însă noaptea e tot lungă
Pentru carnea ce se vinde palpitând sub interes.
O! și cugetând că, poate, înjositele ființe,
Dacă n-ar fi fost în lipsa ticălosului metal,
Ar fi mame, coronate cu speranțe și credințe,
Iar nu frunze tăvălite într-al uliței canal.
O! și cugetând că, poate, dacă-ar fi avut în lume
Inimi pline de iubire să le țină loc de mume,
Sprijinul vreunui frate, care vine când îl chemi,
Sau mângâietoarea voce a prieteniei sfinte,
Cu povețile-nțelepte din risipa-i de cuvinte,
Spuneți-mi, e cu putință să te-oprești să nu blestemi?

V

Lumânările scăzute șovăiau — și prin odaie
Focul ce murea în sobă c-o albastră vâlvătaie
Flutură, trecând pe chipul unei searbăde femei.
Singură mai rămăsese dintre celelalte toate...
Însă, din minut în altul, rândul o să-i vie poate —
Și va trebui, atuncea, ca să-și facă rândul ei.
Încă-n floarea vieții sale, ea ce este mai trecută,
Este însă osândită ca să fie mai pierdută,
Să se plece, mai supusă, la un semn — la un cuvânt...
O țineau de milă, poate, sub acel coperământ,

Și când aspra sărăcie zilnic se însărcinează,
Pe tăbliţele pierzării să înscrie nume noi,
Mila, într-o dimineaţă, te căieşte, şi ofteză,
Dar te ia frumos de mână, şi te-aruncă în noroi.
Ea ştia prea bine-aceasta, şi supusă la poruncă
Îşi urma osânda vieţii într-a viţiului muncă,
Iar Frineie, despletită, îşi făcea un piedestal
Dintr-a corpului osândă, dintr-a vorbei degradare,
Şi din tot ce îngrozeşte, şi din tot ce e în stare
Ca să smulgă trandafirii dintr-un suflet virginal,
Sau să facă să tresară patimile-n amorţire
Dintr-un suflet peste care, ca un vânt de pustiire,
A trecut desfrâul rece cu instinctu-i bestial.
Însăşi fetele pieirei o priveau cu îngrozire,
Sau cu scârbă, de la dânsa, întorceau a lor privire,
Neavorbindu-i timp de ore, şi de zile, şi de luni;
Ea-nfrunta cu nepăsare revoltatele furtuni...
Trăsnetul putea să cadă, c-ar fi râs şi-atuncea încă...
Inima i se schimbase în prăpastie adâncă,
Pe-ale cărei margini triste nu mai creşte iarbă chiar
Şi din care nu reurcă nici răsunetul afar'.
Unde se gândeşte, însă, stând în jeţul ei trântită?...
Faţa ei odată mută e acuma-nsufleţită...
Iat-o... Pare că vorbeşte făr-a zice un cuvânt...
Pare c-o-nfăşoară vălul unei creşteri îngrijite...
Pare-a nu mai fi femeia cu simţirile tâmpite
Şi c-a tresărit cenuşa într-al inimii mormânt.
Care vis o năluceşte?... Care înger o insuflă?
Iat-o... Se ridică, umblă... — pe când vântul care suflă
Bate-n geamuri, bate tare, şi le zguduie cumplit...
Fâlfâiesc în candelabre lumânările deodată...
Însă ea se îndreptează, palpitând transfigurată,
Spre clavirul ce-i zâmbeşte printre fildeşu-nvechit.
Degetele-i deşirate calcă clapele sonore...
Armonia se deşteaptă, lenevoasă, la-nceput,

Visătoare ca fecioara cugetând în timp de ore,
La bărbatul ce iubește fără ca să-l fi văzut.
E melancolia dulce dintr-o tainică-adiere...
E murmurul plin de șoapte al pârâului duios...
E o voce ce șoptește, ca să-și uite de durere,
Un refren din câte-un cântec simplu și copilăros.
Însă, fiecare notă, e o perlă care scapă
De sub degetele albe ce alunecă pe clapă
Ca să meargă să se spargă cu un sunet cristalin...
E o melodie sfântă de pe-o harpă inspirată,
Este dulcea sărutare de pe buza adorată,
Este-a îngerilor voce dintr-un cer de soare plin.
Și cu cât clavirul varsă note mai armonioase,
Cu atâta se fixează ochii ei deschiși și mari
Într-o ceață, pe sub care vede zilele-i frumoase
Strecurându-se întocmai ca fantasme legendari...
Vede casa-i părintească și cu streșinile-i late
Pe sub care se agață cuiburile dărâmate...
Rândunelele pe-alături dau ocoale ne-ncetat;
Mumă-sa-n pridvorul verde o privește cum se joacă,
Fetele vin la fântână, pe când popa-n toacă, toacă
La biserica din sat.
Soarele pe după dealuri cu încetul se ascunde
Și aruncă o privire poleită peste unde,
Roata morii se-nvârtește, vântul suflă prin zăvoi,
Turmele de la pășune trec mugind în jos pe vale...
Clopoțeii de la capre zăngănesc voios în cale...
Scumpa ei copilărie se rentoarce înapoi.
Însă scena se preschimbă, pe când râuri de-armonie
Se revarsă în cascade de sub degetele ei,
Și pe coardele sonore trece-ntreaga ei junie,
Trece prima ei iubire, primul vis de poezie,
Care face să vorbească inima unei femei.
Dreaptă ca o somnambulă, ea lovește-automatic
Fildeșul sau abanosul învechitului clavir,

Pe când ochii ei în zare urmăresc un chip simpatic
Rentregind cu-ncet conturul unui dulce suvenir.
Vântul scutură fereastra! — Ea nu vede, nici n-aude!
Focul moare trist în sobă, lumânările pălesc...
Ea tresare — ea renaște — geme cu accente crude,
Căci și clapele au limbă, căci și clapele vorbesc.
E pierdut, pierdut trecutul! E pierdută fericirea...
În prezent, nici chiar nădejdea, viața moartă, și-njosirea...
În trecut, era iubire, erau raze, era trai...
În prezent, ticăloșia; în trecut, un vis de mai.

VI

Începuse, făr' să știe, pe divinul Trovatore,
Operă care vorbește cu poeții-n orice ore,
Și pierdută-n reverie, ajunsese-n acea parte
Când durerea-n Mizerere printre inimi se împarte
Și când Verdi împrumută note de privighetori
Ca să zboare, dus de ele, pân-la cei nemuritori.
Ochii ei pierdeau cu-ncetul fixitatea lor grozavă,
Și pătrunsă de-o simțire dureroasă, dar suavă,
Degetele-i descărnate de abia mai izbutesc
Din clavir să redeștepte cântecul dumnezeiesc...
Mizerere! Mizerere! Dânsa-n lacrimi izbucnise...
Pe octavele-amuțite mâinile-i încremenise...
Ea uitase ce e plânsul de sunt ani îndelungați...
Armonie! Limbă sfântă, care e și-a ta putere
Dacă faci să curgă lacrimi ca o dulce mângâiere
Chiar din ochii ce de ele se arată mai secați?
Care e și-a ta putere, tu ce-nsuflețești îndată
Chiar cadavrul unei inimi într-un piept înmormântată,
Și aci ne faci să plângem și aci, ca să zâmbim?
Nu ești tu vreo voce dulce de prin ceruri exilată
Dacă tu ne faci cu ele ca prin farmec să vorbim?
Armonie! Limbă sfântă, limbă plină de simțire,
Tu dai cântecului aripi și-l înalți de la pământ...

Între suflete și ceruri ești trăsura de unire,
Și când nu mai cânți în suflet, omul intră în mormânt.
Ea plângea... Era scăpată... Dar, c-o grea scârțâietură,
Ușa se deschise-atuncea, și-njurând de dumnezei,
Un băcan cu ceafa groasă, mirosind a băutură,
Puse-o lungă sărutare pe-ofilita ei figură...
Toți ne-avem destinu-n lume... El pe-al său, și ea pe-al ei.

În noapte

Albastră era noaptea și fragedă natura,
În cer plutea răzleață o pulbere opal,
Dar valuri îndârjite urca în mine ura,
Domnea Satan în mine, magnific înger pal.

Erau muiate-n aur abisurile-albastre,
Safire luminoase eliptic gravitau,
Clipeau diamantate oștirile de astre
Și-n pace să reintre zadarnic căutau.

Și valuri îndârjite urca în mine ura,
Domnea Satan în mine, magnific înger pal...
Albastră era noaptea și fragedă natura,
Și-n cer plutea răzleață o pulbere opal.

În atelier

„Voiesc, iubite pictor, o pânză cum n-a fost...
Să văd din întuneric că iese-n pielea goală
Satana care-n mine stârneşte o răscoală
Pe când zadarnic caut de el un adăpost.

Îl văd frumos şi searbăd, aproape o fecioară,
Având pe-o gingăşie de Bacchus indian
O frunte visătoare sub păr de-atenian
Şi-n buzele-i de flăcări cutremure ce-omoară.

Fă-l dulce totdeodată ca taina unui vis
Ce-n leagănu-i de aur te-adoarme cu blândeţe
Atunci când plin de viaţă şi beat de tinereţe
Te laşi pe nesimţite s-aluneci spre abis.

Sau scoate-l dimpotrivă din negura cu şoapte,
Nălucă fără seamăn cu ochii scânteinzi,
Întocmai cum e-n clipa sălbaticei izbânzi
Când sufletul mi-l soarbe în fiecare noapte.“

Şi jalnica fiinţă, furată de-aiurare,
Când pasul şi-l mai duse prin largu-atelier,
Isterica privire pe nişte lănci de fier
S-opri încremenită de-a lor străfulgerare.

Apoi, din frământarea lucioasă ce zărea
Că sapă împrejuru-i o roşie vâltoare
Din care e ajunsă de flăcări arzătoare,
Simţi că se aruncă Satana peste ea.

Noaptea de ianuarie

Deznădejde fioroasă, strălucitu-mi-ai pe frunte,
Și încinsu-m-ai cu flăcări care-ntreg m-au mistuit,
Nu mi-ai pus pe piept o stâncă, mi-apăsași pe el un munte,
Dar mi-ai dat și-a ta putere spre-a nu fi de el strivit.
Îmi făcuseși o coroană ce ca pietre nestemate
Avea lacrimile mele ce luceau la focul tău;
M-ai ținut în orice clipă cu simțirile-ncordate,
Mi-ai fost soră preaiubită și mi-ai fost și crud călău.
Ca Iacov frumos și tânăr ce-adormise la fântână,
Deșteptat fără de veste de un înger lucitor,
Mă chemași la luptă cruntă și ai vrut să-mi fii stăpână
Și să-mi pui pe beregată uriașul tău picior...
Ca Iacov intrai în luptă și-am ieșit ca el de-asemeni,
Și nici tu nu ești învinsă și nici eu învingător,
Dar alături de-oboseală ne-am culcat ca niște gemeni
Și-am dormit, de este-o vreme, într-un somn îngrozitor.

Lumea care este-o mare cu talazuri furtunoase
Mi-a văzut a vieții navă ici și colo alergând,
Dusă-n voia întâmplării pe-adâncimi întunecoase,
Care n-au fost măsurate nici de ochi și nici de gând.
Spre limanul care-l caut mă tot duce-a mea simțire,
Dar pe când îl cred aproape nici în suflet nu-l găsesc,
Și pe veci aceeași groază port și-n minte și-n privire,
Către nici un țărm al vieții n-am s-ajung să odihnesc.

Lemnul dacă arde-n vatră a rămas cenușă rece,
Ce mai caut oare-n lume dac-am dat tot ce-am avut?
Sunt un soare care-apune, sunt un cântec care trece,
Sunt o frunză care zace pe al vieții negru lut.

M-am născut în niște zile când tâmpita burghezime,
Din tejghea făcând tribună, legiune de coțcari,
Pune-o talpă noroioasă pe popor și boierime;...
Zile când se-mparte țara în călăi și în victime
Și când steagul libertății e purtat de cârciumari.

II

Inimi reci ca vântul iernii, psalmodii pe-același metru,
Voi, ce vecinic înfrânate de al liniștii tic-tac
Regulat orele vieții bateți ca un cronometru,
Știu că versurile mele în adâncul vostru tac.
Ele nu vă spun nimica, — sunt cuvinte fără viață,
Cel mult sunete deșerte pentru moartea ce vă-ngheață;
Dar pe harpa mea de aur poezia va zbura
Și acum și totdeauna: — și puteți rămâne mute...
Lara și Romeo vocea vor veni să-mi împrumute,
Și cu dânșii pe-ai mei umeri aplecați ca niște îngeri
Se vor smulge de pe buze-mi armonii muiate-n plângeri.

Credeți oare că un cântec când din suflet se revarsă
Se așteaptă să răsune printre suflete de morți?
Credeți oare că o frunte când de foc ceresc e arsă
Și străbate c-o scânteie l-ale raiurilor porți,
Vrea să știe de-omenire, când pe-a cerului cărare
Coronați de-o strălucire de lumini dumnezeiești,
Heruvimii se coboară într-a gândului cântare
Pentru-a-i da și consfințirea armoniei îngerești,
Sau că roua pică, poate, pentru frunze ce zac moarte
Prada pulberii în care le ia vântul să le poarte?

Însă voi, ce-ați plâns cu mine pe ruinele simțirii,
Frații mei de cugetare, frații mei de suferinți,
Voi, ce-ați fost luați ca mine pe-aripa nenorocirii,
Dând la vânturile soartei aspirații și credinți,
Voi, care-ați trăit ca mine între ceardăne înguste,

Sfâșiați de-al vostru suflet ca de lacome lăcuste,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
Este o poemă-ntreagă de-a fi plâns și suferit.
Voi care cunoașteți viața sub oricare formă — voi,
Frunze veștede, purtate de răstriște prin noroi,
Voi care-ați umblat pe uliți fără haine, fără pâine,
Și v-ați dus prin ploi și zloată cum se duce câte-un câine,
Ridicând în lupta vieții frunți semețe de eroi,
Voi, nesiguri nici de astăzi și nesiguri nici de mâine,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
V-a fost frig și v-a fost foame, însă nu v-ați umilit.

Voi, care în nopți senine ați pândit pe sub ferestre
Pe când luna-mbracă zidul cu tapetele-i maiestre,
Pe când vântul pleacă fruntea teiului mirositor;
Inimi vecinic zbuciumate, sub al dragostei fior,
Tineri care, din femeie, v-ați făcut o zeitate,
Corpuri necorupte însă, suflete electrizate,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
Este o poemă-ntreagă să poți zice: „Am iubit".

Voi ce-ați fost purtați pe aripi de-o cerească inspirare,
Geniuri ce-mbrățișarăți toată-nvățătura mare,
Voi ce-ați despicat natura c-o privire de vultur,
Cugete, adânci prăpastii ca al cerului azur,
Harpe tainice atinse de suflarea nemuririi,
Spirite-ale veciniciei, raze-ale dumnezeirii,
Voi puteți a mă-nțelege căci voi singuri ați trăit...
Sufletul e o poemă cu un cer nemărginit.

O! dar voi, care prin viața ce pe buni și răi adapă,
Treceți fără-a lăsa urme ca și câinele prin apă,
Grași, pedanți, burduși de carte și de-nvățătură goi —
Bogătași ce cu piciorul dați la inimi în gunoi,
Parveniți fără rușine, mizerabili ce la cârmă

Faceți salturi de păiațe pe frânghie sau pe sârmă,
N-am cu voi niciun amestec, căci în lume de-ați trăit,
Este o satiră-ntreagă faptul că v-ați zămislit.

III

Aide, soartă nempăcată, scoală-te din nou la luptă...
Sau dă-mi viață, sau dă-mi moarte căci din somn m-am deșteptat;
Ia pumnalul laș dar sigur, dacă sabia ți-e ruptă
Să-l înfigi pân' la prăsele într-un suflet revoltat,
Sapă-mi groapa cât de-adâncă, fă-mi dușmani chiar după moarte
Când tapit îmi va fi corpul, voi fi câmpul plin de flori,
Inimile simțitoare au la piepturi să le poarte —
Voi fi cer, parfum și șoaptă, și nu poți să mă omori.
Poți s-apeși peste-ai mei umeri cu puteri neduplecate,
Poți să-mi storci cumplite lacrimi sau un vânjet fioros,
Voi găsi în orice timpuri câte-o inimă de frate,
Voi găsi în orice timpuri un răsunet mângâios.

Dar cum noaptea sta să piară, ca prin visele-adorate
M-am simțit mai viu, mai tânăr, cu durerile-alinate,
Ș-am zâmbit..., uitând veninul care-n suflet mi s-a strâns,
Căci, firește, viața este tot ciudata comedie
Care-amestecă-mpreună și dureri și bucurie,
Punând lacrimi lângă zâmbet, punând zâmbet lângă plâns.

Neron

Privire-adâncă. Searbăd. Ca cioc de vultur, nasul;
Sprâncene arcuite și trase cu compasul;
O frunte largă; buze ca veșteji trandafiri;
Pe ochi perdea de gene din pleoapele subțiri
Ce lasă să străbată cum stau întredeschise
O lume de concepții ș-o lume de abise.

De lebădă-i e gâtul; de marmură-al său piept,
Aci, de pe-o terasă, îl vezi semeț și drept
Privind albastrul Tibru, panglică lucitoare,
Pierdut cu mintea-n visuri, scăldat cu fruntea-n soare;
Aci, molatec, leneș, apleacă, feminin,
Grumazul său de fildeș pe toga sa de in.

Neron!... Palatul, noaptea, răsună de orgie
Precum răsună, ziua, orașul de urgie...
Banchete, flori, Falerno și cântece de-amor
Ciocnindu-se, adesea, cu țipete ce mor,
Pornesc, peste tot locul, un haos fără nume —
Dar haosu-nseamnează o epocă, ș-o lume.

Neron!...
E Roma-n flăcări, în lacrimi și-n măcel,
Căci Cezarul o știe mai rea și decât el;
E vinu-n cupe de-aur și sângele pe scară;
Desfrâu de vin' năuntru, desfrâu de sânge-afară...
Dar astfel precum este: bizar și criminal,
Neron e încercarea de-a fi original.

Se duce...

Se duce norul-n al său zbor
Ca gândul meu rătăcitor,
Aci de lună poleit,
Aci de noapte înnegrit.

Se duce râul pe costiș,
Încolăcit pe sub frunziș,
Aci șoptind un cântec blând,
Aci umflat și spumegând.

Se duce vântul printre foi,
Se duc și lucruri vechi și noi,
Se duce tot ce e de dus,
Pământul jos și luna sus.

Dar când e totul călător,
Schimbat mereu sau schimbător,
Al meu destin e nencetat
Neschimbător și neschimbat.

În arcane de pădure

În arcane de pădure întuneric ce spăimântă,
Frunza tace lângă frunză și copac lângă copac;
Noapte tristă, noapte mută, noapte moartă, cer opac —
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

În arcane de pădure vijelie ce spăimântă,
Trăsnet roșu ce-nfășoară și surpare de potop;
Pentru ce e armonia o mânie fără scop,
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

În arcane de pădure grozăvie ce spăimântă,
Aurora-ntârziată nu s-arată sub frunziș,
Întunericul în cale i s-a pus în curmeziș —
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

Epigraf

Să mă spele de insulte nu mă-ncerc să fac apel
La un veac ce nu cuprinde decât patimă în el
Și în care tot nerodul are dreptul să vorbească
Ca dovadă-ntemeiată de prostia cea obștească.
Cât e țara noastră toată văd mulțimi fără simțiri,
Creieri stinși de întuneric, inimi roase de-njosiri.

Dar când patru generații peste moartea mea vor trece,
Când voi fi de-un veac aproape oase și cenușă rece,
Va suna și pentru mine al dreptății ceas deplin,
Și-al meu nume, printre veacuri, înălțându-se senin,
Va-nfiera cu o stigmată neghiobia dușmănească,
Cât vor fi în lume inimi și o limbă românească.

Noaptea neagră

Cu norii ce afar' s-adună
Acoperind și cer și lună,
De la fereastra mea, sub coaste,
Călări pe beznă, ca prin basme,
Zăresc un șir grozav de iasme
Ce sunt a iadurilor oaste.

Hop! Hop! Se duc mereu la vale,
Și parcă m-ar privi cu jale,
Și parc-ar râde câteodată...
Căci spăimântoasele lor rânduri
Sunt ghiana ce o port în gânduri,
Sunt mintea mea întunecată.

Cocoșul ce-nspre ziuă cântă
Cu glasul lui nu le spăimântă...
Hip! Hip! — curg iezmele întruna,
Și dacă las perdeaua iute,
Atunci, odaia, pe-ntrecute,
Mi-o umplu, una câte una.

Ha! Ha! — Și grabnic mă-nconjoară
Râzând de-un râs ce mă doboară,
Iar în mijlocul lor, îndată,
Pe când mai mare e vârtejul,
Uscându-mi gura și gâtlejul,
Mă pun, și trag o horă latâ.

Noaptea de iulie

A-nceput din nou să-mi fie dor de dulce fericire...
Văd că-mi trece tinereţea, văd că anii mi se duc,
Şi mi-e sete de plăcere, şi mi-e sete de iubire,
Însă umbrele visate nu se poate să le-apuc.

Numai aurul, el singur, îmi lipseşte-n astă lume,
Numai el, dar fără dânsul sunt un biet neputincios...
Care suflet de-al meu suflet, care nume de-al meu nume
S-ar lipi să ia povara unui trai sărăcăcios?

Pică plâns al tinereţii pe un sân ce nu palpită,
Ai avut cu ce să-l cumperi, e al tău până în zori...
Veştejeşte-te-a mea buză pe o buză veştejită,
Şi tu, suflete, visează că aduni cereşti comori.

Însă tu, o! poezie, cu mantaua ta regală,
Îţi acoperă vederea — fugi în colţu-ntunecos,
Prin fereastră mă fixează luna rece şi spectrală
Ca un doctor ce se uită la un chip de oftícos.

A! desigur, masca blondă avea altfel de privire
Când pe ţărmurile de-aur ale lacului Leman
Surâdea printre frunzişuri la întâia mea iubire,
Vis mai lung decât un secol în cuprinsul unui an.

A! desigur că în noaptea ce-n trecutul vieţii mele
E-nsemnată cu roşeaţa simţămintelor dintâi,
Dacă ea privea prin geamuri dintre pulberea de stele,
Nu venea c-un zâmbet rece lângă caldul căpătâi.

Poezie! Poezie! Ai dreptate totdeauna,
Dar fiindcă simt şi astăzi că rămas-am tot al tău,
Dă, te rog, în jos perdeaua, ca să nu mă vadă luna,
Roag-o calea să-şi urmeze, voi să scap de ochiul său.

Zi-i să meargă pe oriunde e suavă fericire,
Să-şi încarce a ei rază cu al florilor arom,
Să zâmbească voluptăţii ce se naşte din iubire,
Dar să uite pe oricine a uitat că este om.

Răsmeliţa morţilor

Domnea-n locaşul vecinic o noapte-ntunecoasă,
Şi unul după altul, falangă fioroasă,
Ieşeau de prin morminte scheletele de morţi:
„Deschidă-ne iar viaţa lucioasele ei porţi...
Destul de când mormântul ne supse şi ne roase“,
Striga învălmăşită răsmeliţa de oase,
„Destul de când ne-apasă mormântu-ngrozitor...
Vrem viaţă, vrem lumină, vrem soare-ncălzitor.“
Şi ţestele prin iarbă dau fuga-nsufleţite,
Purtate de schelete în grab' reîntocmite,
Aşa că cimitirul era ca un vârtej
În care câte-o ţeastă fugea după-un gâtlej,
Iar deget după deget, şi coaste după coaste,
Urmau în goana mare ca oaste după oaste...
Femurul, câteodată, un tibia prinzând,
Da jalnice ocoale, trosnind şi şchiopătând,
Şi-n groaznicul amestec, ciocnindu-se în cale,
Albeau prin noaptea neagră coloane vertebrale...
Clavicula şi cubit, şi metatars, şi stern
Păreau mişcate astfel de-acelaşi dor etern,
Iar oasele cu-ncetul la rând înghesuite,
Cu zgomot în schelete erau reîntocmite,
Şi glasul ce din toate ţipa îngrozitor
Era: „Vrem aer, viaţă, vrem soare-ncălzitor“.

Noaptea albă

Luna varsă în odaie
O fantastică văpaie,
Iar cu capul aplecat
Stă poetul care-odată
Pe o coardă fermecată
Lumea toată a-ncântat.

Fruntea lui nensufleţită
Pare-n raza strălucită
Ca un munte pleşuvit,
Ochii lui fără privire
Îţi insuflă o-ngrozire
Ce te lasă-nmărmurit.

Printre florile de-afară
Doarme geniul pe scară
Ca un mort de nemişcat,
Pe când luna maiestoasă
O lumină îndoioasă
Pune-n cerul neschimbat.

Visul fatal

Nu mai am decât o sete, nu mai am decât un vis,
Vis ce-n inimă cu sânge conturat îl ţin închis;
Orişiunde-l port cu mine, şi c-o dulce voluptate
Mintea mea îl reciteşte pe când inima mea bate;
Negru, groaznic, fără milă, nu e-ntr-însul un cuvânt
Ca să nu mă facă singur uneori să mă-nspăimânt;
Ştreangul, fierul, focul, plumbul se-ntreţes să-l întocmească,
Şi-n zadar se-ncearcă unii din priviri să mi-l citească
Înainte de momentul când... — Dar visul meu cumplit
Dacă scris e să rămână un biet vis neîmplinit,
Din adâncul ei cel umed, cu aceeaşi nendurare
Groapa mea are să strige către ceruri: Răzbunare.

Noaptea de decembrie

Pustie și albă e camera moartă...
Și focul sub vatră se stinge scrumit... —
Poetul, alături, trăsnit stă de soartă,
Cu nici o scânteie în ochiu-adormit...
Iar geniu-i mare e-aproape un mit...

Și nici o scânteie în ochiu-adormit.

Pustie și albă e-ntinsa câmpie...
Sub viscolu-albastru ea geme cumplit...
Sălbatică fiară, răstrișlea-l sfâșie,
Și luna-l privește cu ochi-oțelit... —
E-n negura nopții un alb monolit...

Și luna-l privește cu ochi oțelit.

Nămeții de umbră în juru-i s-adună...
Făptura de humă de mult a pierit
Dar fruntea, tot mândră, rămâne în lună —
Chiar alba odaie în noapte-a murit... —

Făptura de humă de mult a pierit.

E moartă odaia, și mort e poetul... —
În zare, lupi groaznici s-aud, răgușit,
Cum latră, cum urlă, cum urcă, cu-ncetul,
Un tremol sinistru de vânt' năbușit...
Iar crivățul țipă... — dar el, ce-a greșit?

Un haos, urgia se face cu-ncetul.

Urgia e mare şi-n gându-i ş-afară,
Şi luna e rece în el, şi pe cer...
Şi bezna lungeşte o straşnică gheară,
Şi lumile umbrei chiar fruntea i-o cer...

Şi luna e rece în el, şi pe cer.

Dar scrumul sub vatră, deodată, clipeşte...
Pe ziduri, aleargă albastre năluci...
O flacără vie pe coş izbucneşte,
Se urcă, palpită, trosneşte, vorbeşte...

„Arhanghel de aur, cu tine ce-aduci?“

Şi flacăra spune: „Aduc inspirarea...
Ascultă, şi cântă, şi tânăr refii... —
În slava-nvierii îneacă oftarea...
Avut şi puternic emir, voi să fii.“ —
Şi flacăra spune: „Aduc inspirarea
Şi-n alba odaie aleargă vibrarea.

Răstrişlea zăpezii de-afară, dispare...
Deasupră-i e aur, şi aur e-n zare, —
Şi iată-l emirul oraşului rar...
Palatele sale sunt albe fantasme,
S-ascund printre frunze cu poame din basme,
Privindu-se-n luciul pârâului clar.

Bagdadul! Bagdadul! şi el e emirul... —
Prin aer, petale de roze plutesc...
Mătasea-nflorită mărită cu firul
Nuanţe, ce-n umbră, încet, veştejesc... —
Havuzele cântă... — voci limpezi şoptesc...
Bagdadul! Bagdadul! şi el e emirul.

Și el e emirul, și are-n tezaur,
Movile înalte de-argint și de aur,
Și jaruri de pietre cu flăcări de sori;
Hangiare-n tot locul, oțeluri cumplite —
În grajduri, cai repezi cu foc în copite,
Și-ochi împrejuru-i — ori spuză, ori flori.

Bagdadul! cer galben și roz ce palpită,
Rai de-aripi de vise, și rai de grădini,
Argint de izvoare, și zare-aurită —
Bagdadul, poiana de roze și crini —
Djamii — minarete — și cer ce palpită.

Și el e emirul, și toate le are...
E tânăr, e farmec, e trăsnet, e zeu,
Dar zilnic se simte furat de-o visare...
Spre Meka se duce cu gândul mereu,
Și-n fața dorinței — ce este — dispare —
Iar el e emirul, și toate le are.

Spre Meka-l răpește credința — voința,
Cetatea preasfântă îl cheamă în ea,
Îi cere simțirea, îi cere ființa,
Îi vrea frumusețea — tot sufletu-i vrea —
Din tălpi până-n creștet îi cere ființa.

Dar Meka e-n zarea de flacări — departe —
De ea o pustie imensă-l desparte,
Și pradă pustiei câți oameni nu cad?
Pustia e-o mare aprinsă de soare,
Nici cântec de paseri, nici pomi, nici izvoare —
Și dulce e viața în rozul Bagdad.

Și dulce e viața în săli de-alabastru,
Sub bolți lucitoare de-argint și de-azur,

Învie lumină tronând ca un astru,
Cu albele forme de silfi împrejur,
În ochi cu lumina din lotusu-albastru.

Dar iată şi ziua când robii şi-armează... —
Cămile găteşte, şi negri-armăsari,
Convoiul se-nşiră — în zori scânteiază,
Porneşte cu zgomot, — mulţimea-l urmează,
Spre porţi năpustită cu mici şi cu mari.

Şi el ce e-n frunte pe-o albă cămilă,
Jar viu de lumină sub roşu-oranisc,
S-opreşte, o clipă, pe verdele pisc,
Privindu-şi oraşul în roza idilă...

S-opreşte, o clipă, pe verdele pisc...
Din ochiul său mare o lacrimă pică,
Pe când, de sub dealuri, al soarelui disc
În gloria-i de-aur încet se ridică...

Şi lacrima, clară, luceşte, şi pică...

Din apa fântânii pe care o ştie
În urmă, mai cere, o dată, să bea...
Curmalii-o-nfăşoară c-o umbră-albăstrie...
Aceeaşi e apa spre care venea
Copil, să-şi alinte blondeţea în ea —
Şi-ntreagă, fântâna, e tot cum o ştie.

E tot cum o ştie, — dar, searbăd la faţă,
Sub magica-i umbră, un om se răsfaţă...
Mai slut e ca iadul, zdrenţos, şi pocit,
Hoit jalnic de bube, — de drum prăfuit,
Viclean la privire, şi searbăd la faţă.

De nume-l întreabă emirul, deodată,
Ș-acesta-i răspunde cu vocea ciudată:
— La Meka, plecat-am a merge și eu.
— La Meka? La Meka?... — și vocea ciudată:
— La Meka! La Meka! răsună mereu.

Și pleacă drumețul pe-un drum ce coteşte...
Pocit, șchiop și searbăd, abia se târește...
Și drumu-ocolește mai mult, tot mai mult,
Dar mica potecă sub pomi șerpuiește,
O tânără umbră de soare-l ferește,
Auzu-i se umple de-un vesel tumult,
Și drumu-ocolește mai mult — tot mai mult.

Iar el, el emirul, de-asemenea pleacă —
Pustia l-așteaptă în largu-i s-o treacă...
Prin prafu-i se-nșiră cămile și cai,
Se mistuie-n soare Bagdadul, și piere,
Mai șters decât rozul de flori efemere,
Mai stins decât visul pierdutului rai.

În largu-i pustia, să treacă-l așteaptă —
E dreaptă — tot dreaptă — dar zilele curg,
Și foc e în aer, în zori, și-n amurg —
Și el naintează, dar zilele curg.

Nici urmă de ierburi, nici pomi, nici izvoare...
Și el naintează sub flăcări de soare...
În ochi o nălucă de sânge — în gât
Un chin fără margini de sete-arzătoare...
Nisip, și deasupra, cer roșu — ș-atât —
Și toți naintează sub flăcări de soare.

Și tot fără margini pustia se-ntinde,
Și tot nu s-arată orașul preasfânt —

Nimic n-o sfârşeşte în zori când s-aprinde,
Şi n-o-nviorează suflare de vânt —
Luceşte, vibrează, şi-ntruna se-ntinde.

Abia, ici şi colo, găsesc, câteodată,
Verdeaţa de oază cu dor aşteptată...
Săgeată, aleargă cal alb şi cal murg,
Cămilele-aleargă săgeată şi ele,
La cântecul apei se fac uşurele...
Izvor sau citernă în clipă le scurg —
Dar chinul reîncepe, şi zilele curg.

Şi tot nu s-arată năluca sublimă...
Şi apa, în foale, descreşte mereu...
Când calul, când omul, s-abate victimă,
Iar mersul se face din greu şi mai greu...
Cu trei şi cu patru, mor toţi plini de zile,
Dragi tineri, cai ageri, şi mândre cămile.

Şi tot nu s-arată cetatea de vise...
Merindele, zilnic, în trăişti se sfârşesc...
Prădalnice zboruri de paseri, sosesc...
S-aruncă pe leşuri cu ciocuri deschise,
Cămile, cai, oameni, cad, pier, se răresc...
Doar negrele paseri mereu se-nmulţesc
Şi tot nu s-arată cetatea din vise.

Cetatea din vise departe e încă,
Şi vine şi ziua cumplită când el,
Rămas din toţi singur, sub cer de oţel,
Pe minte îşi simte o noapte adâncă... —
Când setea, când foamea, — grozave la fel,
Pe piept, ori pe pântec, îi pun câte-o stâncă,
Prin aeru-n flăcări, sub cerul de-oţel.

Pierduți sunt toți robii, cu cai, cu cămile...
Sub aeru-n flăcări, zac roșii movile... —
Nainte — în lături — napoi — pestetot,
Oribil palpită aceeași culoare...
E-aprins chiar pământul hrănit cu dogoare,
Iar ochii se uită zadarnic, cât pot —
Tot roșu de sânge zăresc pestetot
Sub aeru-n flăcări al lungilor zile.

Și foamea se face mai mare — mai mare,
Și, zilnic, tot cerul s-aprinde mai tare...
Bat tâmplele... — ochii sunt demoni cumpliți...
Cutremur e setea, ș-a foamei simțire
E șarpe, ducându-și a ei zvârcolire
În pântec, în sânge, în nervii-ndârjiți... —
Bat tâmplele... — ochii sunt demoni cumpliți.

Abia mai pășește cămila ce-l poartă...
Speranța, chiar dânsa, e-n sufletu-i moartă... —
Dar iată... — părere să fie, sau, ea?...
În zarea de flăcări, în zarea de sânge,
Lucește... Emirul puterea și-o strânge... —
Chiar porțile albe le poate vedea...
E Meka! E Meka! ș-aleargă spre ea.

Spre albele ziduri, aleargă — aleargă,
Și albele ziduri, lucesc — strălucesc, —
Dar Meka începe și dânsa să meargă
Cu pasuri ce-n fundul de zări o răpesc,
Și albele ziduri, lucesc, — strălucesc!

Ca gândul aleargă spre alba nălucă,
Spre poamele de-aur din visu-i ceresc...
Cămila, cât poate, grăbește să-l ducă...
Dar visu-i, nu este un vis omenesc —

Şi poamele de-aur lucesc — strălucesc —
Iar alba cetate rămâne nălucă.

Rămâne nălucă, dar tot o zăreşte
Cu porţi de topaze, cu turnuri de-argint,
Şi tot către ele s-ajungă zoreşte,
Cu toate că ştie prea bine că-l mint
Şi porţi de topaze, şi turnuri de-argint.

Rămâne nălucă în zarea pustiei
Regina trufaşă, regina magiei,
Frumoasa lui Meka — tot visul ţintit,
Şi vede pe-o iasmă că-i trece sub poartă...
Pe când şovăieşte cămila ce-l poartă...
Şi-n Meka străbate drumeţul pocit,
Plecat şchiop şi searbăd pe drumul cotit —
Pe când şovăieşte cămila ce-l poartă...

Şi moare emirul sub jarul pustiei —
Şi focu-n odaie se stinge şi el,
Iar lupii tot urlă pe-ntinsul câmpiei,
Şi frigul se face un brici de oţel...
Dar luna cea rece, ş-acea duşmănie
De lupi care urlă, — ş-acea sărăcie
Ce-alunecă zilnic spre ultima treaptă,
Sunt toate pustia din calea cea dreaptă,
Ş-acea izolare, ş-acea dezolare,
Sunt Meka cerească, sunt Meka cea mare...

Murit-a emirul sub jarul pustiei.

Castelul

Castelul în ruine domnește peste vale...
Din turnuri retezate se-mprăștie o jale,
Și stema ce pe-oricine să-nfrunte cuteza,
Mâncată e de vânturi, de soare și de apă,
Iar vremea ce tot curge o șterge și o crapă —
Din ea rămas-a numai un leu, — un coif, — ș-o za.

Sub bolți încenușate păianjenul își țese
Dantela lui subțire din fire lungi și dese;
Căminul zace-n umbră, posac, — iar de pereți
Abia se țin ici-colo, din cuie să nu cadă,
Portrete-ncondeiate în timpi de cruciadă,
Ce sparg întunecimea cu ochii lor semeți.

Un biet vătaf de curte, bătrân ca lumea veche,
Povești tulburătoare îți spune la ureche:
El a slujit străbunii baronilor de azi...
El a văzut castelul în vremuri uimitoare:
Născut în alte zile, crescu sub un alt soare:
Vlăstare fără viață au dat din naltii brazi.

De-ar fi să-l crezi, când luna prin geamuri s-oglindește,
Și flori de-argint și aur pe lespezi răspândește;
Când bate orologiul de douăsprezece ori;
În ultimul răsunet al miezului de noapte,
Pe săli și coridoare aleargă fel de șoapte,
Și curțile răsună de cai rânchezători.

Văzut-a el de-asemeni, în sala de serbare,
Că sub cotlonul vetrei s-aprinde un foc mare;

Apoi văzu și chipuri din cadre coborând
Că-și scuturâ dantela manșetelor de praful,
Pe care l-a pus timpul, și l-a lăsat vătaful,
Și țintă că se uită în ochii lui pe rând.

Să-și capete iertarea ușor afla puterea,
Căci dușii de pe lume, mai toți, sunt buni ca mierea;
Iar ei, sub policandrul din mijloc, s-așezau,
Turnând năluci de vinuri în cupe vecinic goale,
Pe când, băieți de casă le dau grăbiți ocoale
Cu umbre de bucate din care nu gustau.

Vătaful spune multe, și chiar, — băsniri ciudate! —
Că-n nopți scânteietoare de crini îmbălsămate,
Un tânăr, — zmeu năprasnic cu ochi ce sorb și mint, —
Pustiu adesea lasă pervazul cadrei sale
În timp ce alba zână din apa de pe vale
Sub lună-și stoarce părul în râul de argint.

Castelul are multe povești ce te minună,
Dar castelanul de-astăzi le crede o minciună,
Și când îl văd străbunii în zale îmbrăcați,
Roșesc, din înălțimea portretelor auguste,
De strâmta redingotă cu mânece înguste
A celui care-și zice nepot de cruciați.

Și timpul, care vecinic clădirile le sapă,
Apasă peste turnuri, le pleacă și le crapă,
Întinde pe creneluri, pe ziduri și pe porți,
Din mușchiul de paragini o fină țesătură
În care tot trecutul s-ascunde-n umbră sură,
Precum s-ascunde-n frunze un trist locaș de morți.

Corabia

La țărm, corabia oprită
E ninsă de zăpada lunii
Și marea tace odihnită,
De biciuirile furtunii.
Catarg și pânze argintate
Abia ușor sunt legănate...
Magia nopții este sfântă...
Verzuile unde dormitează.
Novicii râd... — Cârmaciul oftează,
Matrozii melancolic cântă.

Orașul întreg scânteiază
Cu felinarele aprinse...
Muzicile vesel vibrează,
Curse priveghează-ntinse.
Novicii în port se coboară,
Spre râs și petrecere zboară;
Răscoala etății-i frământă...
Safire pe ceruri lăcrămează.
Din cap mișcând, cârmaciul oftează,
Matrozii melancolic cântă.

Mănăstirea

Mănăstirea-şi doarme moartea lângă ţărm de Acheron...
Oglindindu-se în undă, stâlpi ş-arcade se confundă,
Pe când clopotu-nviază trăgănat şi monoton
Un fior ce din aramă zboară-n lung şi-n larg pe undă.

Pretutindeni e-ntuneric, neagră moarte pretutindeni... —
Sub uitare, ca-ntr-o vată, zace-al traiului transport;
S-au dus patimile toate, — voci de tunet sau de grindini, —
Lângă glaucele ape mănăstirea e un port.

II

Dar tăcere: rugăciunea, şi un disc în noaptea brună... —
Limbi bronzate graiul ritmic îl propagă împrejur,
Tinicheaua de pe turnuri albăstrită e de lună
Şi-a bisericii nălucă îşi dă brânci în clarobscur.

Tot aşa se naşte-n mine, sub mister, o frământare... —
Oh! simţire, te crezusem întinată pentru veci.
Şi afară din Gomora te-azvârlişi prin o sforţare
Spre-a-mi repune-argint în suflet şi un psalm pe buze reci.

III

Şi deci iată că de lapte se fac glaucele ape,
Balta mucedă e toată fermecat mărgăritar,
Iar pe vechiul zid pe care liliacu-atârnă grape,
Licăriri de pietre scumpe licurici zglobii presar.

Iată însă și rogozul că-mprumută-o voce clară
Și-nstrunează profeția unei magici bunătăți,

Ce-n toți timpii și-n tot locul privegheză tutelară
Ca o stea ce strălucește din adânci eternități.

IV

Biată inimă pe care o crezusem pe veci moartă,
Înviere, și în tine, schit de taină, a tocat,
Și sub lacrimă lunară, — strop de rouă-n orice soartă, —
Flori de-argint albesc în cerul unui trai întunecat...

Iar în vraja răzlețită, scânteiază taina rară
Că-n afar' de clipa vieții sunt sublimele-aurori,
Că din iarna-nghețătoare naște calda primăvară,
Și că giulgiurile morții sunt drapări de-nvingători.

Lewki

De sidef şi de-aur roşu sub al cerului azur,
Zvelta insulă apare, şi sporeşte minunată,
Sărutată când de valuri, când de vânturi asaltată
Printre-ocolul spumei albe, — crini regali, jur-împrejur.

Peste-al ţărmurilor silex palpitează-o-nflăcărare,
Via purpură de sânge a solarei agonii;
Mari flamanzi prin aer zboară spre-ale visului domnii:
Un imperiu de spaţiu fără legi şi grăniţare.

Ancorează, marinare! Iată: noaptea s-a lăsat...
Şi tu, stâncă solitară, fii cu braţele deschise:
'Şi sunt frate, căci ca tine sunt şi culme şi abise,
Ţi-ţi aduc un corp în zdrenţe şi un suflet sfâşiat.

II

Seară palidă, şi-n ceruri, ochi de îngeri plini de raze...
Adierea îşi ascute fremătările pe stânci,
Se iuţeşte, se-ntremează, mişcă unda şi-i dă brânci
Până ce-n galop o pleacă de-a-n călare pe talaze.

Şi, ca orgă colosală, geme tot, — se vaită tot...
Izbucneşte-o disperare strigătoare către astre,
Ce zâmbesc din pacea naltă a tăriilor albastre,
Unde plânset nu se varsă, nici suspine nu se scot.

Strălucitule Apollo, scut în contra răutăţii,
Ajutor îmi adu grabnic, răzbunându-mă de trai,
Şi din pacea mea răpită, şi din stinşii ani de mai,
Cel puţin fă o licoare pentru cupa zeităţii.

III

A speranței mângâiere mă renfășură treptat...
Simt prea bine, buna zee că e-n zarea depărtată,...
Marea cântă și-nfloreşte, iar din unda spintecată
E Diana ce-o precedă pe talazul fermecat.

Și vibrează cer și apă... — Fire, om și providență,
Sunt din nou iar bunătate, — imn din veacul legendar,
Și din trunchiul mort cum naşte viața verdelui lăstar,
Din coșciug, închis aproape, iese zbor de biruință.

Oh! și visul meu e tocmai c-ale undei legănări...
Sidefat e cu nuanțe, ghirlandat de roze albe...
Alabastrul frunții sale întruneşte crini cu nalbe
Ce-n potire hieratici poartă mistice-nbătări.

IV

Lună! fin e însă tortul de pe fusul tău de aur,
Și divin e sentimentul ce măriți cu valul roz,
Când zefirii cântă-n sistru, ori în flaut de rogoz
Cu magii de filomelă, și cu tremolo de graur.

Toată zarea depărtării e un viu mărgăritar
Sub stelara radiere a zâmbirilor de Sfinge,
Dar, din vreme-n alta, strigă și se vaietă Syringe
În imensa dezolare de pe țărmul solitar.

Căci voind a lui s-o aibă, nimfa blondă, oricât plâns-a,
Fu în trestie schimbată de nesațiul lui Pan,
Și a lui, fără speranță, a rămas din an în an,
Iar surorile, zadarnic, brațe albe-ntind spre dânsa.

V

Sub troiene de ninsoare zace stâncă, zace val...
E-nflorirea fără seamăn de zăpadă selenară,

Ce prin aer se propagă ca un vis de primăvară,
Ce-ar zâmbi din flori de piersic şi răsunet de caval.

Coronată cu zambile, cu narcise presărată,
Catifea sau ţesătură de brocart muiată-n fir,
Verdea undă ce, ici-colo, e un aur de Ophir,
Se rostogole alene de fiori cutremurată.

Prin văpaia azurie, ca scântei din ochi de bard,
Nuferi candizi, viorele, flori albastre de cicoare,
Fulgerări de luciole, — giuvaiere mişcătoare, —
Joacă-n raza luminoasă a electricului fard.

VI

Şi chiar sufletul meu este rază, cântec şi magie!
Şi colorilor din juru-mi, nimb al cerului divin,
Le beau sacra voluptate, ce mă-mbată ca un vin,
Iar întreaga mea făptură e întreagă armonie.

Vai de răi! fără-ncetare de-al lor aur torturaţi, —
Chinuiţi de conştiinţă, — îngrijaţi fără-ncetare, —
Pentru ei, natura, vecinic, farmec n-are, — voce n-are,
Şi sub stele sau sub soare trec ca morţii de-nghețaţi.

Rară gemă, — blondă Lewki, — stâncă unde, niciodată,
Nu s-a pus cămin statornic, ci cămin întâmplător,
Scânteiază tot mai dulce, şi aruncă pe-al meu dor
Un reflex din nalta pace de sub bolta-ţi înstelată.

Năluca unei nopți

Nori deși și zi apusă...
Alai
De cai
Tăcuți,
Dar iuți, —
Cazaci
Dibaci,
Pe căi,
În văi
Adânci
Dispar,
Și iar
Apar
Pe stânci.

Cetatea doarme dusă...

Șireți
Băieți
La porți
Ca morți
Sosesc...
S-opresc,
Cuprind,
Dormind,
Pe turci,
Supun,
Foc pun
Răpun
Prin furci.

Tot cerul vâlvorează.

Crini blânzi,
Plăpânzi,
Şi prăzi —
De lăzi;
Apoi
Convoi
De feţi
Isteţi
Dau zor... —
În zări,
Strigări,
Oştări,
Scad, — mor, —

Iar noaptea-naintează.

Oh! suflet orb

Oh! suflet orb m-absorbi întruna
Şi nu mă vezi, nici nu m-auzi,
Rămâi, cu ochii morţi şi cruzi,
Şi reci, mai reci de cum e luna.

Veghez asupră-ţi totdeauna...
Visez, vibrez şi nu m-auzi,
Rămâi cu ochii morţi şi cruzi,
Şi sunt arcuş, — şi nu eşti struna.

Şi reci, mai reci de cum e luna
Sunt ochii tăi şi morţi şi cruzi,
Şi nu mă vezi, nici nu m-auzi,
Şi sunt arcuş, — şi nu eşti struna.

Iar suflet orb m-absorbi întruna,
Te simt, te-aud, şi nu m-auzi,
Şi ochii tăi sunt stinşi — şi cruzi,
Şi reci, — mai reci de cum e luna.

Epigraf final

De-aş fi ori încă nu pe ducă,
Mă simt la fel cu orişicine:
Clipire-nchisă-ntre suspine,
Şi-ntre năluci ce pier — nălucă.

Nălucirea

Când noaptea vine placidă, lină,
Când alba lună suie pe cer,
Când vântu-n frunze duios suspină,
Când dulci arome plană-n eter,
Ades mi-apare fața-i blondină,
Plină de farmec și de mister.

Să fie feea rimelor grele?
Sau e-al meu angel privighetor?
Sau este'roua zilelor mele,
Chipul Speranței consolator?...
Când mi s-arată, uit orice rele,
Uit orice rele și orice dor!

Fața-mi pălită o reanimă,
Fără de voie-mi încep să cânt,
Și poezia vine, sublimă,
Să mă-nvelească cu-al său vesmânt!...
Să mă opească nu este rima
Dintr-acest sacru, tainic avânt.

Viața ce este grea pentru mine
Mi se-nveselește cum mi-a zâmbit,
Și împletindu-mi ore senine,
Piere spre ziuă chipu-i dorit!
Piere... cu noaptea, însă revine,
Ca să mă facă iar fericit!

Ea este feea rimelor grele,
E și-al meu angel privighetor,

Este şi roua zilelor mele;
E-o nălucire dulce d-amor!
Cum mi s-arată, uit orice rele,
Uit orice rele şi orice dor!

Fecioare albe şi virginale,
Ochii sunt două raze d-azur,
Şi tot de rază buzele sale,
Cu zâmbet tânăr şi pur!
Formele-i nu pot s-aibă rivale
Într-al lor palid şi vag contur!

Talia-i este atât de subţire,
Sânul îi este-atât de plăpând,
Încât te-aruncă în rătăcire,
Ai vrea în braţe s-o strângi palpitând!
Vană dorinţă!... E-o nălucire
Ce într-o clipă vezi dispărând!

Când noaptea vine placidă, lină,
Când alba lună suie pe cer,
Când vântu-n frunze duios suspină,
Când dulci arome plană-n eter,
Mi se arată faţa-i blondină
Plină de farmec şi de mister!

Ore sublime de reverie,
De inspirare trec atunci eu,
Şi-n valuri dive de poezie
Exal cu-ncetul sufletul meu!
Ea, înclinată pe-a mea hârtie,
Zâmbind, conduce pana-mi mereu!

Când se întâmplă să nu-mi apară,
De întristare sunt înnegrit!

Chiar Poezia repede zboară
Când nu mai vede chipu-i iubit;
Dar la vedere-i se-ntoarce iară
Şi mă inspiră necontenit!

Ea este feea rimelor grele,
E ş-al meu angel consolator,
Este şi roua zilelor mele;
E-o nălucire dulce d-amor,
Cum mi s-arată în cântecele,
Uit orice chinuri, uit orice dor!

Suo tempore...

Uimit când stau cu ochii țintă
Și-un vis fantastic urmăresc,
Se schimbă lumea ca prin farmec
Și-o văd așa cum o doresc!
Ce zile de-aur, ce lumină
În al concepției secret!
Visează, suflete,-nainte —
Cât vei visa voi fi poet.

Iubirea pestetot se-ntinde,
Frăția predomnește-n tot,
Ciupercile înveninate
La soare capul nu-l mai scot.
Oricare suflet e grădină
Și-orice grădină e buchet...
Ah! bate, inimă,-nainte,
Cât vei bătea voi fi poet.

Prietenia reînviază,
Rudenii nu mai sunt deloc.
Și nu mai e nici defăimare,
Nici persecuții, nici noroc.
Cad legi și camere și tronuri
Sub al mulțimilor decret.
Profetizează, al meu suflet...
Profetul singur e poet!

Raze

Dacă raze de-astă dată voi s-adun cu-mbelșugare
E că frunțile brăzdate de al grijilor făgaș
Sub a razelor coroană află-o sfântă alinare
Și să urle pasiunea nerozescului oraș.

Cerurile pentru mine nu mai pot să fie stinse,
Îmi vând partea mea de lume pentru partea mea de cer,
Către ziua veciniciei zbor cu aripe destinse,
Și să mă strivească soarta sub călcâiul ei de fier.

Razele de astă dată îmi vor fi îmbrăcămintea,
Tot ce am avut cu lumea de-mpărțit am împărțit.
Iar de-mi las în urmă corpul, e că-mi duc nainte mintea
Și să nu mă înțeleagă decât cine-a suferit.

Pe sânurile

Era-ntr-o vreme depărtată, apusă, dusă de atunci...
Era-n odaia unui palid student abia pe pragul vieţii,
Dar pestetot, răscolitoare, plutea mireasma tinereţii,
Şi ai venit a te supune la zdrobitoare şi dulci munci...
Era-ntr-o vreme depărtată, apusă, dusă de atunci.

Şi ai sunat, de bunăvoie, la poarta mea întunecoasă...
Nici te-aşteptam, nici te chemasem, dar gândul meu te aducea,
Şi te-ai predat hipnotizării ce fără voie poruncea,
Şi ţi-am răpit, de bunăvoie, o pubertate îndoioasă,
De bunăvoia ta sunaseşi la poarta mea întunecoasă.

Şi sânurile tale macre cu al meu piept le-am frământat...
Din creştet până la picoare te-am sărutat, frumoasă floare,
Ş-ai plâns cu lacrimi sângeroase ce-au curs mai jos de cingătoare...
Dar Eros, meşter vecinic dulce, sub spasmul lui te-a leşinat,
Şi sânurile tale macre ca un satir le-am frământat.

Eram frumos, dacă ţii minte, pe sânurile tale macre...
Sfiala te împalidase, plăcerea mă cutremura;
Voiseşi ş-apoi nu voiseşi; porniseşi chiar a tremura,
Aveai albeţi ca ale lunii, aveai roşeţi ce erau sacre,
Dar m-ai răbdat, frumos şi tânăr, pe sânurile tale macre.

Zadarnice sunt toate

Zadarnice sunt toate, căci trebuie să mori,
Ridice-se un suflet la orice înălțime,
Străbată universul pe aripe sublime,
Sau uite-se la dânsul cu ochi nepăsători,
Zadarnice sunt toate, căci trebuie să mori!

Sonetul din zări

Eu vin din zări cumplite — din trista țară-n care
Mimoza simțitoare ori lotusu-azuriu
Sunt serbede vedenii închise-ntr-un sicriu,
Iad negru unde viața e plânset sau oftare.

Acolo e târâtrea o lege pentru-oricare
Și toți sunt stârpitura grozavului pustiu...
Din tot ce-a fost pe suflet nimic nu mai e viu
Decât un smârc de vicii și altul de-aiurare.

Și totuși împotriva prostiei rânjitoare,
Sub ura pentru rază și ura pentru floare,
Sub noaptea frământată de chinuri ce zdrobesc,

Lipsit chiar de speranță, sleit chiar de credință
Prin neguri îmi trag brazda cu vechea sârguință,
A mea, această țară căci este, — și-o iubesc.

Romanța frunzei de chiparos

Eu cunosc un loc retras
Unde nimeni n-o să poată
Să urmeze-al nostru pas...
Vino: Uită lumea toată.

Pământeștile păreri
Îl cred plin de-ntunecime,
Însă mint — căci nicăieri
Nu ard flăcări mai sublime.

Viața nu e pentru noi —
Lumea e de rele plină...
Ești o floare — sunt lumină —
Vom fi cerul amândoi.

Romanța garoafei

Garoafele ce le-ai purtat
Au sângerat și s-au uscat.
Dar alte flori de foc nestins
Pe buze ele mi-au aprins.

În ochii tăi, — de raiuri porți, —
Al tinereții soare porți
Și neștiind de ce nicicum
Eu te respir ca un parfum.

Mă-mbăt de tine ca de-un vin,
De câte ori spre tine vin,
Un vin de struguri de Șiraz
Ce pune flăcări pe obraz.

Când dormi străbat în al tău somn
Și-ți sunt și rob, și-ți sunt și domn,
Iar cu plăceri ce istovesc
Te-nnebunesc, și-nnebunesc.

Știu că voiești și nu voiești,
Știu că dorești, și nu-ndrăznești,
Dar eu voiesc, și îndrăznesc,
Și te urăsc, căci te iubesc.

Moartea este o minciună

Sub a soarelui lumină
Șoapte umblă prin grădină,
Fluturi zboară sub cais...
Bătrânețea e un vis.

Apa cântă la fântână
Și cu trestia se-ngână,
Iar sub soare sau sub lună
Moartea este o minciună.

Noaptea de august

Atâta ştiu, că era noapte, dar nu şi veacul când era...
Terasa de granit înaltă părea-n lumină că pluteşte
Şi pe un cântec de teorbă că urcă şi se-nsufleţeşte,
Pe când mai jos nedesluşirea unui oraş se resfira —
Treptat mai stearsă şi mai stinsă, pe când, în sus,
fără-ncetare
Curgea o-ntreagă adâncime şi se lărgea o-ntinsă mare,
O mare ce, neţărmurită, se tot ducea cu gând cu tot,
Sub înserarea viorie şi înstelarea-nfloritoare,
Când spre-o planetă, când spre alta, şi dintr-un soare
spre alt soare...
Ş-atâta ştiu: că era noapte, şi ca să ştiu mai mult nu pot,
Decât c-acea terasă albă şi largul cântec de teorbă
Erau şi zbor nebun de aripi, erau şi zbor de-naltă vorbă,
Dar spre-a cuprinde clipa de-aur n-a fost Parnas şi nici
Olimp,
Şi de-a fost ieri, sau cine ştie în ce trecut de loc şi timp,
Se desprindeau din armonia ce depărta de ea pământul,
Priceperi ce-n eternitate îşi împingeau mereu avântul,
Şi ce spirale nesfârşite, nălţimea nu-şi mai măsurau
Neprăvălindu-şi-o vreodată nici chiar atunci
când coborau.
Şi hotărând că-n tot ce este nu e nimic decât cuvântul,
Căci singur el *mişcare sfântă, în orice parte să-l trimeţi*
Fiinţă dă oricând voinţei, *schimbând-o-n sori şi în planeţi;*
Sau pestetot fluidizând-o în proteismul cugetării,
Ce poartă timpul, *ca şi* locul *în revărsările mişcării,*
Şi ce din ea destăinuieşte colori şi forme şi simţiri,
Alcătuind chiar vecinicia prin nencetatele-i clădiri —
Căci vecinicia ce nu-ncepe şi nu sfârşeşte niciodată
Se zămisleşte-n toată clipa printr-o zidire nencetată.

Dar punți de stele peste-abisuri miuau adâncu-n strălucire
Și se simțea că-n orice parte e Dumnezeu, că-n orice parte
Aceeași viață neînvinsă își duce valul mai departe.
Că sori ce n-ar fi din lumină pentru privirile-omenești
Mai sus azvârl-această viață ce-n veci de-a noastră se desparte,
Că forme care n-ar fi forme trăiesc sub alte bolți cerești,
Că ochi privesc din orice goluri, dar că nu-ncap în orice minte
Pe când nemărginirea-ntreagă e o-ncâlcire de cuvinte
Cu tâlcu-n repedea schimbare a trecătoarelor clipiri
Și că e-ntotdeauna altul ce minte-n veci și-n veci nu minte,
Că-și potrivește înțelesul pe-orice vârtej de-nsuflețiri —
Și fie că priveam abisul, și fie că priveam pământul,
Răpit de-aceeași adâncime, sporit simțeam că mi-e avântul.
Urcam spre culmea Prea Tăriei — eram pe sânul Prea Tăriei
Și noaptea se urca cu mine spre culmea vecinicei lumini.
Cu chei de aur deschisesem porți ce pe veci păreau închise,
Pe Isis nudă o scosesem din cupa florilor de crini —
Din taina sfântă a mișcării înțelegeam pe Dumnezeu,
Căci o trăiam în întregime trăind pe-a sufletului meu,
Ghiceam în pulberea de aștri nenumărate oști de îngeri,
Iar bucurii ce au să vie se desprindeau din orice plângeri,
Știam că Dumnezeu e vecinic și vecinic mă simțeam și eu.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
V A S L U I
Nr. Inv. 331777

Noaptea de octombrie

Unde oare se tot duce apa ce din matcă-afară
A ieșit de-atâta vreme sfărâmând orice zăgaz,
Întinzându-și nimicirea din o țară-n altă țară,
Și în veci fără cruțare, neavând, nici dând răgaz?
În zadar se-ncearcă unii drumul ei să-l stăvilească,
Nu mai e putere-n lume revărsarea să-i oprească.
Și e groaznică urgia, însă e dumnezeiască.
Șterge-n clipă o cetate, trece munții dintr-un salt.
Lasă-n urmă numai leșuri și târăște-ncoa și-ncolo
Dărmături muiate-n sânge cu popor după popor...
Se cutremură pământul zguduit de-un lung fior,
Iar toți zeii vechi se surpă, ș-amuțit e chiar Apollo.
Printre țipete și lacrimi lumea-ntreagă se scufundă,
Ce-a rodit de veacuri mintea este astăzi dus la fund,
Unde-au fost ogoare-odată este-o mare fără fund.